

Šiame numery

Lietuvos teatras sezonų sąvartojė.
Antanas Maceina kelia rūpestį žmogumi
Bronio Railos atsiminimai apie Joną Aistį.
Dr. Jonas Puzinas rašo apie mūsų protėvių kovą su ligomis.
Bendruomenė ar visuomenė? Londono horizontuose.
Spygliai ir dygliai.

Rūpestis žmogumi

Paskaita dvidešimtajai lietuviškųjų studijų savaitei

Antanas Maceina

Red. pastaba. Jubiliejinė — dvidešimtajai — lietuviškųjų studijų savaitei (rugpjūčio 19-26 d.) Vokietijoje, Vasario 16-sios gimnazijos patalpose Huettenfelde, buvo pasirinkta šiais metais bendroji tema „Humanizmas — mūsų laiko problema“. Ją skleidė paskaitos: „Žmogus kaip mūsų amžiaus rūpestis“ (A. Maceina), „Egzistencialistinis žmogaus vaizdas“ (kun. J. Jurašius), „Marksistinis žmogaus vaizdas“ (K. Čeginskas), „Krikščioniškas žmogaus vaizdas“ (kun. A. Rubikas), „Humanizmas ir dabartinės civilizacijos“ (V. Bartusevičius), „Žmogaus teisės Sovietų Sąjungoje“ (A. Gerutis), „Vydūnas ir Putinas tarp Lietuvos humanistų“ (J. Grinčius), „Žmogus Aisčio kūryboje“ (V. Natkus). — Kitos paskaitos lietuvių aktualius mūsų pačių dalykus. Tarp jų skaitė prof. J. Eretas apie prel. P. Jurašius: „Valančiaus šviesa už marių“. Prelegentai šiai jubiliejiniai savaitei susibūgo net iš 6 kraštų. Čia spausdinama A. Maceinos paskaita yra įvadinio pobūdžio: ji liečia keletą skaudžių rūpestio žmogumi taškų, kurie gresia žmogui barbarėjimu ir net dvasine jo žlugtimi.

ka ir mum atsakyti į dabartinę pajauką, kur dingęs žmogus. Ar nenužudėme jo savomis teorijomis, sistemomis, idėjomis ir technomis. Ar jo paveikslas nėra šiandien sudužęs į tūkstančius skeveldrų, kaip ir anas Nietzsche pamišėlio žibintas, kurį jis tškė į grindinį, pamatęs, kad minia nesuvokia Dievo dingimo reikšmės? Tačiau minia nesuvokia nė žmogaus dingimo reikšmės. Jai atrodo, kad ieškoti žmogaus esą taip lygiai juokinga, kaip ir ieškoti Dievo. Juk Dievo bažnyčios tebekyšančios pro miestų stogus — net ir Sovietų Sąjungoje. Juk žmogaus buvėnės tebesistiebiančios net aukščiau už šventyklų bokštus. Kam tad čia to žiburio rankoje? Kam ieškoti to, kas prie pat šalies? Minia neregė, kad bažnyčios virtusios jau Dievo antkapiais, ką regėjo Nietzsche prieš mišelis beveik prieš šimtą metų. Minia neregė, kad dangoraiziai jau virė žmogaus karstais. Ji taip pat negirdi, kad ano pamišėlio giesmė „Requiem aeternam Deo“ šiandien vis labiau virsta giesme „Requiem aeternam homini“. Nes „Dievo mirtis, kaip pastebi prancūzų dominikonas Claude Gellfré, neišvengiamai patraukia paskui save ir žmogaus kaip prasmės nešėjo mirtį“ (1). Žmogus miršta ne tik fiziškai; jis miršta ir dvasiškai, vadinasi, kaip vertės, garbės, didybės ir net kalbos subjektas. Dievui mirus, žmogus išblėsta tarsi žarija, kadangi jis, Adomo Jakšto žodžiais tariant, ir žeravo ne savo paties šviesa.

C. Gellfré teisingai įvėlė, kad L. Feuerbacho ateizmas tebuvo „apkreipta religinė sistema“ (t. p.): Dievo vardas iš tikro reiškė žmogaus vardą; savo turimame Dievo vaizde žmogus regėjęs tarsi veidrodyje savo paties idealinį paveikslą ir todėl atsigręžęs į save kaip į garbinimo vartą būtų. Feuerbachas dar galėjęs skelbti, kad seniau žmogaus dievas bu-

Francisco Goya (ispanas, 1746-1828)

Kolosas ir panika

spaudžiami. Galop mėginsime apibūdinti žmogaus nužmoginimo pavojaus, kurie kaip tik ir pažadina minėtą agoniją, padarydami rūpestį žmogumi skaudžiausia mūsų meto problema.

1. Rūpestis žmogumi dialektika

1948 metų gruodžio mėnesio 10 dieną Jungtinių Tautų susirinkimas priėmė bei paskelbė „Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją“, atremtą į du principus: 1. teigiamąjį — „visuose žmonių šeimose nariuose slypi vidinis kilnumas ir lygybės bei nenusavinamos teisės, sudarančios laisvės, teisingumo ir pasaulio taikos pagrindą“. 2. neigiamąjį — „žmogaus teisių nepripažinimas bei niekinimas yra pažadins tokių barbariškų veiksmų, kurie sukrečia žmonijos sąžinę“. Šiais dviem principais yra kartu ir pripažinti „žmogaus asmens kilnumas bei vertė“, ir pasmerkiamas šio kilnumo bei šios vertės neigimas. Išvaduoti žmogų „iš skurdo ir baimės“ laikoma „aukščiausiu žmogaus siekiniu“; laikyti jį skurdą ir baimę vadinama sąžinę sukrečiančiu barbariškumu (Prėambule).

Nors ši deklaracija pati save

laiko dar tik „bendruoju idealu, siektinu visom tautom“ (t. p.), vis dėlto ja prabyta milžiniškas postūlis žmogaus sąmonėje. Pirmą sykį istorijoje čia viešai sutariama bei pareiškama, kad žmogaus asmuo yra nenusavinama kilnybė bei vertybė. Pirmą sykį čia pateikiamas mastas apspręsti bet kuriam elgesiui su žmogumi, vis tiek ar šis elgesys būtų individualus ar kolektyvus. Pirmą sykį čia stoji prieš žmonijos sąžinės teismą politinės, teisinės, socialinės, ūkinės sistemos bei jų vykdytojai. Be abejo, tai nereiškia, kad ši deklaracija būtų panaikinusi žmogaus ująmą bei gniaužimą pasaulyje. Net ir ją pasirašiusios valstybės tebetriypia žmogaus teises be atodairos. Šia prasme Gabriel Marcel teisingai pastebi, kad „nuo barbarybės tarpsnio gal niekados nėra buvę tokios painiavos, kaip mūsų gyvenamame pasaulyje“ (6).

Nepaisant betgi šio vis dar tebetvylančio plyšio tarp sąmonės ir kasdienos, žmogaus teisių deklaracija yra pati žymiausia rūpestio žmogumi išraiška mūsų laikais. Nors kasdienėje žmogus tebėra slėgiamas ir toliau, bet tai jau nebvyksta be kaltės ir gėdos. Joks žmogaus teisių laužytojas šiandien nedrįsta neigti pačių šių teisių. Jis šaukiasi jų net ir tada, kai pats maždaug tas pat, kas vyko su vergija, pasirodžius istorijoje Krikščionybė. Ligi Evangelijos žmonės gimė vieni laisvi, kiti — vergai: tai buvęs, pasak Aristotelio, pačios žmogioskosios prigimties asprendimas. Bet štai, Krikščionybė paskelbė, kad nėra nei vergo, nei laisvojo, o visa yra viena Kristuje. Kaip tad vergija galėjo išilaikyti šio principo akivaizdoje, nesijausdama esanti pasmerkta iš esmės? Tiesa, kasdienėje ji gyvena dar gana il-

Kertinė paraštė

Lietuvos teatras sezonų sąvartojė

Partijos ideologinė ofenzyva kultūros baruose, susilaukusi jautraus veteranų stalinistų (A. Jonynas ir kt.) pritarimo, jau matomai supilkino ir susiaurino Lietuvos kultūrinį gyvenimą. Moderniosios „ždanovščinos“ pasekmės ryškios ir Lietuvos teatre, kuriame nuotaiškos šiandien liūdnės, lyginant su įdomiaisiais 1970-71 metais.

Apie praėjusį ir ateisiantį teatrinių sezonų spaudoje pasisakė „Tarybų Lietuvos Kultūros Ministerijos Meno Reikalų Valdybos Viršininkas“ Raimundas Jakučionis (Literatūra ir Menas, birž. 16 d., Gimtasis kraštas, geg. 24). Jo postringavimai įdomūs ir savo informacija, ir nutylėjimais, ir egzotiška sovietinės kultūrinės pareigūnijos logika.

„Reikšmingiausias praėjusio sezono įvykis“ Jakučionius buvo Sovietų Sąjungos 50-mečio proga surengtas „tarybinių tautų dramaturgijos festivalis“. Kodėl gi jis reikšmingiausias? Iš kritikų atsiliepimų Lietuvos spaudoje buvo susidarius kitoks įspūdis. Festivalyje nebuvusi parodyta nei viena reikšmingesnė drama, nebūta nei vieno tikrai išradimo spektaklio. Bet festivalis atitiko Brežnevo kultūrinės politikos reikalavimus, skatino „tarybinių tautų suartėjimą“ ir tuomė vėlesnį „susiliejimą“. Ego ipso, festivalis reikšmingiausias.

Jakučionis pamini „nemaža užsienio dramaturgų kūrybinių premjerų“ (Strinberg, Ček, Ibsen, Shakespeare, Lawler). Akysna krinta šio sąrašo „saugumas“. Tai visi amžinatilčiai klasikai, statomi „be pavojaus“, o australas Lawler gerokai nereikšmingas. Šisai sąrašas dokumentuoja lietuvių scenos atribojimą nuo moderniosios Vakarų dramaturgijos, kurį taip vaizdžiai savo „atvirame laiške“ buvo aprašęs „išvalytasai“ Kauno Dramos teatro vyr. režisierius Jonas Jurašas. „Originaliosios dramos atžvilgiu“, Jakučionis kalba apie šeštą praėjusio sezono premjerų, iš kurių didžiausio populiarumo susilaukusi J. Grušo pjesė „Bar-

bora Radvilaitė“. O kas Kaune tą pjesę režisavo? Tos informacijos Jakučionis nepateikia. Atsakydamas į klausimą apie „paspildymus ir pakeitimus“ režisūroje, jis irgi nepamini Jurašo vardo, o pasitenkina, pranešdamas, kad „i Kauno teatrą atėjusi dirbti vyr. režisierė D. Tamulevičiūtė, visuose teatruose dabar padėtis neblogo“. Kodėl tokia pareiginga tyla? Parafrazuojant žinomą posakį apie pakaruoklį ir virvę, galima sakyti, kad deržimordos namuose nekalbama apie užčiauptos burnos savininką.

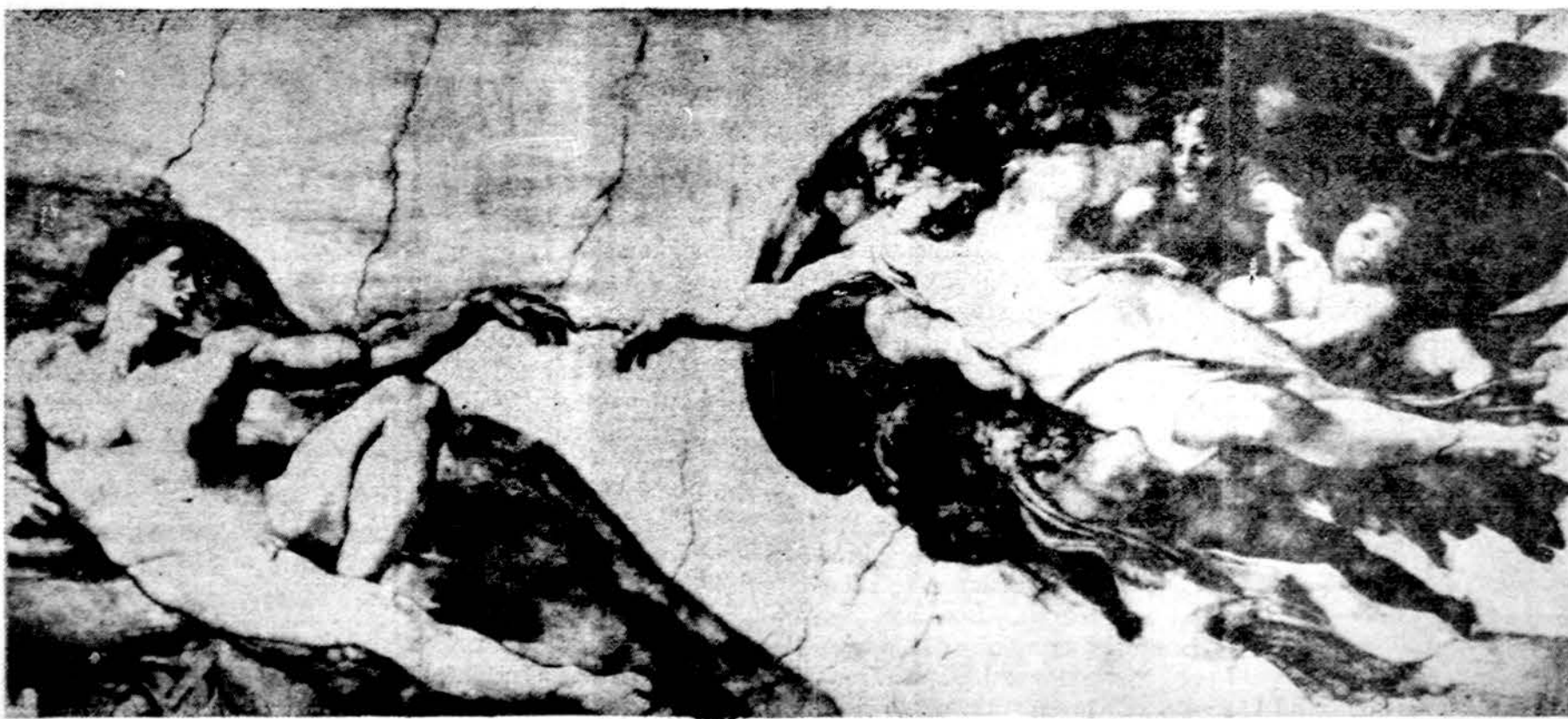
Straipsnyje apie Jakučionio pareikšimą sužinojome, kad „pastaroju metu teatruose dėl nacionalinės dramaturgijos stokos sumažėjo originalių pastatymų“. Ar Jakučionis panagrinėja to „sumažėjimo“ priežastis: Jurašo aprašytą ir praktikos patvirtintą originalių lietuvių dramaturgijos veikalų („Grasos namų“, „Mamutų medžioklės“, etc.) žalojimą, uždarymą, „ideologinės“ dramaturgijos brukimą, cenzūros savivaliavimą? Anaipol. Kaip ir dauguma mūsų, Jakučionis neturi palinkimo į savižudystę. Jis žino, kad, jei jis prasižiotų apie tai, kas tikrai dedasi Lietuvos scenoje, ir jis bematant pranyktų nuo scenos, kaip Jurašas. Ah, bolše vita!

Jakučionis tačiau pareiškia įsitikinimą, kad šią tautinės originaliosios dramaturgijos „spragą“ nors „iš dalies užpildys“ — klausykites išsižioję! — „paskelbtas konkursas kuriamojo darbo tematika“. Apie darbininkus, gamyklas bei kolūkius dramos jau rašė G. Kanovičius, R. Markūnas, D. Urnevičiūtė, S. Šaltenis. Ką gi, „kuriamasis darbas“ darbininkų dalia geros temos, kuriomis sukurta ir žymių dramos veikalų. Bėda tik tai, kad po tomis temomis pakastas didelis šuo. Ar tie veikalai parodys dabartinės lietuvių darbininko pastangas kovoti už savo teises, (kaip Hauptmanno „Audejuose“), kolūkiečio kovą su biurokratija ir eikvojimu, jauno darbininko apsisprend-

(Nukelta į 2 psl.)

Prataritis

Dabartinė mūsų padėtis yra panaši į Nietzsche pamišėlio padėtį: šisai, su žiburiu rankoje, ieškojo rinkoje Dievo; mes šiandien toje pačioje rinkoje ieškome žmogaus. Anasai pamišėlis buvo minios išjuoktas klausimu, kur gi Dievas dingęs: pasiklydęs? pasislėpęs? iškelia? gal net išemigravęs? Mes esame tos pačios minios išjuokiami klausimu, kur dingęs žmogus: argi nesitriname kasdien su juo alkūnėmis? argi nesivelsia jis greičiau už triušius ir žiurkes? argi neimeame tvarkyti jo pradėjimo bei gimimo? Sykiu betgi ir Nietzsche pamišėlio atsakymas tebeskamba mūsų ausyse: „Kur Dievas dingęs? Aš jį pamatysiu, kur Jis yra: mes jį nužudėme! Jūs ir aš. Mes visi esame jo žudikai“. Nekitaip ten-

Michelangelo (italas, 1473-1564)

Žmogaus sukūrimas (freska Siksto koplyčioje, Vatikane)

(Nukelta į 3 psl.)

Kaip mūsų protėviai kovojo su ligomis

Medicinos ir sveikatos apsauga Lietuvos Didžiojo Kunigaikštijoj

Dr. Jonas Puzinas

(Tęsinys iš praeito šeštadienio)

Ar J. Petkūnas, būdamas Zemaičių vyskupu, padėdavo žmonėms kaip gydytojas, neturime žinių. Atrodo, kad vysk. J. Petkūnas yra buvęs kiek kontraversinė asmenybė. Vysk. M. Valančius savo "Zemaičių vyskupystėje" šiaip apie jį rašo: "Jurgis Petkevicia, vyras, rodis, mokytojas, bet nevisai dievobaimingas". Ryšium su Lietuvoje plintančiu protestantizmu, jis, matyti, paveiktas Wittenbergo vyravusių reformacinių nuotaikų, "pasilpninęs katalikų tikėjimą širdy savo, pradėjo mažne visus dalykus, tam tikėjimui prigulinius, peikti... Gyvendamas Alsėdžiuose per kiaušias dienas medžiojo". Toliau vysk. M. Valančius dar priduria, kad Medininkų prelatas, žymus teisininkas Petras Roisijus (mirus 1571 m. Vilniuje) apie J. Petkūną šiaip atsiliepęs: "Vyskupą Petkevičią retai tegalėjo kas matyti bažnyčioje, rečiau dar mišias laikant, Rašto Švento nė lytėti nedasileję. Medžioklė jam terūpėjo, nuo ausros lig brėkstant po laukus su šunimis skrajojo. Ai, kad taip būtų ieškojęs dangaus, kaip medžioklės paukščių, pranokęs būtų ir Povilą apaštala" (Motiejus Valančius, Raštai, I, p. 83 — 84). J. Lebedys nurodo, kad tu žodžių nesą P. Roisijaus eilėraštyje "Chiliastichon" (J. Lebedys, Mikalojus Dauka, Vilnius, 1963, p.96).

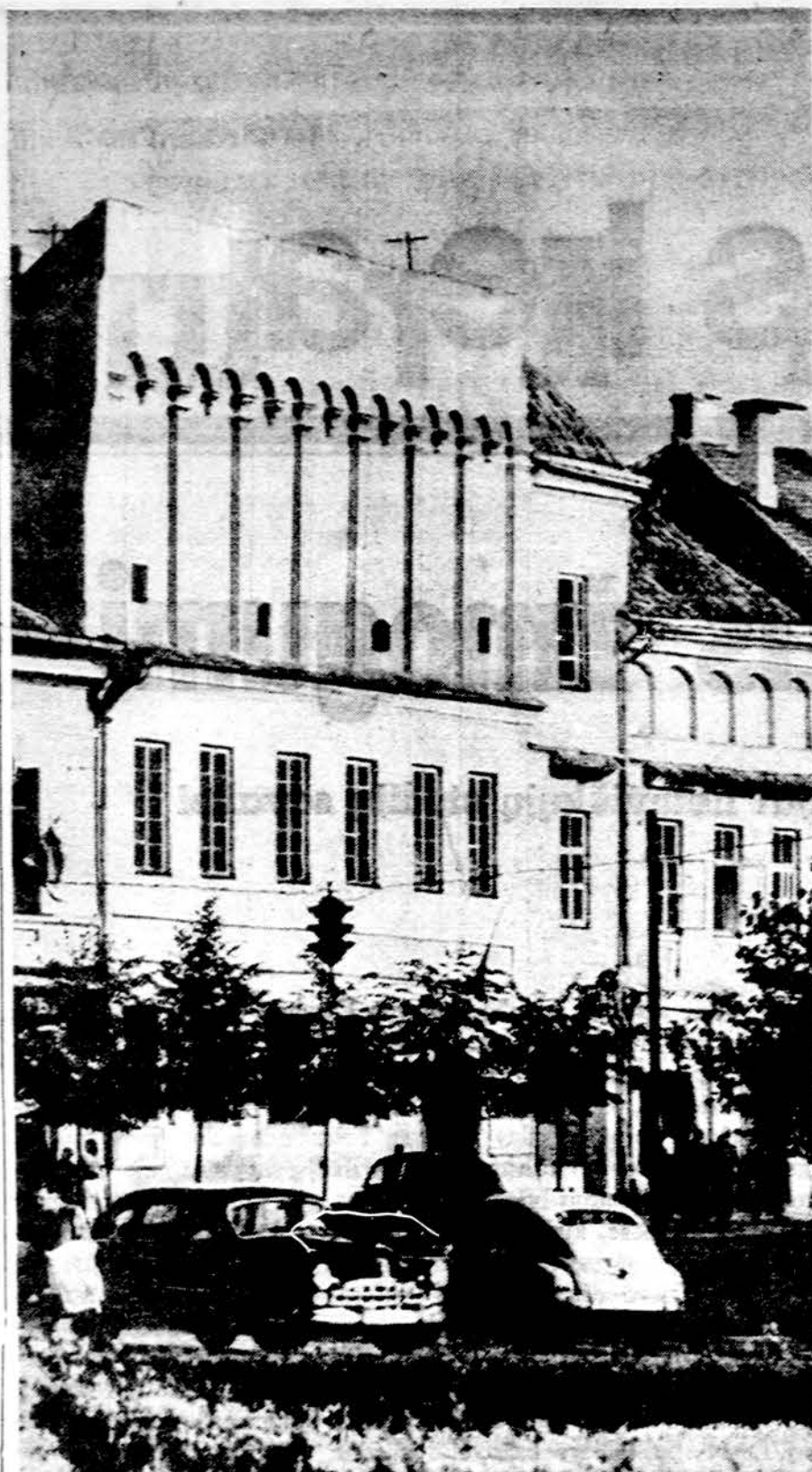
Steponas Batoras (valdęs 1576 — 1588), kad ir būdamas sveiktam, dažnai gyvendavo Lietuvoje, ypač jo paties patatytojo Gardino pilyje, kur ir mirė 1588 m. gegužės 23 d. Steponas Batoras, kaip žinome, 1578 m. liepos 25 ir 1579 m. balandžio 1 d. aktais patvirtino vyskupo Valerijono Protasevičiaus užrašus kuriamajai Vilniaus akademijai. Stepono Batoro gydytojais yra buvę visa eilė įžymių medicinos daktarų. Iškeltinas lenkas Vaitiekus Oczko (1537 Varšuvoje — 1600 Liubline), mokėsis Lenkijoje, po to Italijoje, kur 1569 m. gavo medicinos ir filosofijos daktaro laipsnį, grįžo Lenkijon. Pagarsėjęs kaip geras gydytojas, 1576 m. Stepono Batoro buvo pakviestas asmeniniu gydytoju, 1582 m. karalius jam paskyrė pensiją iki gyvos galvos. Oczko buvo ir Zigmanto Vazos (valdė 1588 — 1632 m.) dvaro gydytoju. Šalia to vertėsi privačia praktika, gydė ir venerinės ligas, ypač sifilį, tyrinėjo Lenkijos mineralinius vandenis (Studia i materialy, I, c., p. 81 — 87). Kitas žymus Stepono Batoro gydytojas buvo Simonas Simonius, daugelio filosofinių ir gamtos mokslų veikalo autorius. Jis yra ir pirmosios medicininės knygos išspausdintos 1584 m. Jono Karčano spaustuveje Vilniuje, autorius ar koautorius (knygos įvadas pasirašytas mediko Simono Simonijaus, buv. karaliaus Stepono Batoro rūmų gydytojo). Knygos antraštė: Commentariola Medica et Physica ad aliquot scripta... Vilnae, Impress: per Johannem Kartzanum Velicem: Anno Dñi, 1584) — Maži medicininiai ir fizikiniai aiškinimai ir kiti raštai... Vilniuje, 1584). Tapęs Kalvino sekleju, turėjo pasitraukti iš Italijos. Vėliau Lietuvoje ir Lenkijoje virto aktyviu reformacijos šalininku (V. G. Micelmacheris, I, c., p. 21 — 22). Mikalojus Buccella (m. 1610 m.), ita-

las, taip pat buvo vienas iš pagrindinių Stepono Batoro gydytojų. 1588 m. kartu su Simonu Simonijum atliko karaliaus Stepono Batoro lavono skrodimą. Tai buvo viena iš pirmųjų autopsijų Lietuvoje (sekančios skrodimas atliktas 1648 m. gegužės 20 d. Merkinėje mirusio karaliaus Vladislavo Vazos). Istorikai nurodo Stepono Batoro mirties priežastį — persišaldymą medžioklėje (A. Šapoka, red., Lietuvos istorija. Kaunas, 1936, p. 294), tačiau priežastis, matyt, yra buvusi kita, jei daryta autopsija. Simonas Simonius kaltino Mikalojų Buccellą, kad jis netikusiai Steponą Batorą gydęs. Buccella tuos kaltinimus stengėsi atremti savo dvejose brošiūrose: Epistola generosi Domini Georgii Chiador de morto et obitu magni Stephani regis Poloniae 1588 ir Reputatio scripti Simonis Simonii 1588 (Lietuvių Enciklopedija, III, So. Boston, 1954, p.300). Primintinas dar Simonas Bortinuis, gimęs Prūsijoje, medicinos daktaro laipsnį gavęs Italijoje ir pas Steponą Batorą pradėjęs dirbti 1579 m. Manoma, kad jis yra buvęs lietuvis ir jo tikroji pavardė buvusi Butrimas. Jis buvo ir Eustachio Valavičiaus gydytojas (V. G. Micelmacheris, I, c., p.20, 26).

Naudojosi Steponas Batoras ir kitų kraštų gydytoju, net susijusių su kabalistika ir magija. Pagydziumi, Brandenburgso elektoriaus gydytojas Leopoldas Turneiseris 1578 m. rekomendavo karaliui balzamą — antidotą Alexinfarmacum, tvirtindamas, kad tas balzamas pagamintas i tamptu darbu, ypač pagal kabalistikos ir natūralinės magijos taisykles (Pan wanie Henryka Walezyusza i Stephana Batorego, królów polskich, Kraków, 1860, p. 441 — 442; S. Slonimskis, I, c., p. 549).

Onos Batorienės rūmų gydytoju yra buvęs Silvestras Raguskis. Jam ji padovanojo iš savo mirusio brolio Žygimanto Augusto bibliotekos net 50 knygų (Kultūrų kryžkelėje, Vilnius, 1970, p. 16). Labai galimas daiktas, kad tai yra buvusios medicininės knygos.

Karališkųjų gydytojų algos XVI amžiuje yra buvusios geros, kai kurie iš jų Vilniuje turėjo mūrinius namus netoli karaliaus rūmų. Štai kai kurių gydytojų atlyginimas. Gydytojas Jokūbas Ferdinandas Italskis, ar Barietis, 1546 m. gaudavo 1349 lenkiškus auksinus per metus, maždaug 2722,2 litas; Dr. Albertas Baza, pakviestas gydytoju tais pačiais metais, gavo metinę algą 300 raudonųjų auksinų (dukutų), arlygusių 2340 litų. Jei Bazią tegdavo kur išvykti, gaudavo papildomai pinigų kelionės išlaidoms padengti sau, 2 tarnams ir 4 arklių pašarui. Dr. Boruckis gaudavo algą ir proviziją lygią su kitais daktarais, o už ypatingus nuopelnus — dar po 330 florenų (apie 2525 litas) metams ir po 30 grašių dienpinigių. Dr. Kasparas Fridentinas priimtas tarnybon 1588 m. su 400 florenų (maždaug 3000 litų) alga metams. Algom palyginti duodama šios kainos: arklys kaštavo 2 kapas grašių, arba 26,9 litas; jautis — 2 kapas grašių, arba 26,9 litas; karvė — 70 grašių, arba 14,55

Senasis Vilnius šiandien — XVI amž. renesanso architektūra Pilies gatvėje, miestą rusinant, dabar pavadintoje Gorkio gatvė.

lito, meitėlis — 1 kapą grašių, arba 13,45 lito; rugių statinė — 24 grašiai, arba 5,35 lito (S.Tómkowicz, Materiały do historyi stonunków kulturalnych na dworze Polskim. Kraków, 1915, p. 29 — 30; S. Slonimskis, I, c., p. 551).

Vilniuje buvo gydytojų, besiverčiančių privačia praktika. Čia paminėtinas dr. Stanislovas Sabina, 1587 m. aptinkamas kaip Vilniaus vaitas (Akty, izdavajemyje Vilenkoju komissijeju dlia azbora drevnych aktov, t. XX, Vilna, 1893, p. 56).

XVI a. būta gydytojų ir kituose miestuose. Pavyzdžiui, 1584 m. Kaune aptinkamas daktaras Antanas Schneebegas, parašęs straipsnį apie lietuvišką gėrimą "lipce" (Das Litauen — Rech. 1918, p.110). Kalvarijoje apsigyveno iš Maskvos pabėgęs Jono I asmeninis gydytojas Saliamonas Kalveras, greičiausiai Ispanijos žydas (V. G. Micelmacheris, Očerki, p. 20). XVI a. šaltiniuose Lietuvoje sutinkami nemažiau kaip 25 gydytojai (V. G. Micelmacheris, Očerki, p. 21).

Kaip matėm, XVI a. Lietuvoje yra buvę nemaža medicinos gydytojų, kurių paslauga daugiausia galėjo pasinaudoti turtingųjų sluoksnis. Kaimo gyventojams ir neturintiems miestiečiams medicininė pagalba buvo sunkiai prieinama. Jie teglėjo prisilaikyti nebet tik barzdaskutį — chirurgą. Šiaip gydytasi žolėmis, kito- mams naminėmis priemonėmis ir, žinoma, burtais. Čia žmonėms i pagalbą ėjo kungai. Todėl šviesnieji kunigai ir pamokslų metu kalbėdavo žmonėms apie ligas ir kaip jų saugotis. Pavyzdžiui, Karaliaučiaus protestantų kunigas Jonas Bretkūnas (1536 — 1602) savo originalių pamokslų rinkinyje "Postilla tatau esti Trumpas ir prastas ischguldimas Evangeliju, sakanuiui Basznicoio Krikscheionischkoie nuog Weliku ik Advento, Per Jana Bretkuna Lietuvos Plebona Karaliaučiuje Prusuois. Isspausta Karaliaučiuje Jurgio Osterbergero. Maeta Pono 1591" štai kaip rašo apie ligas:

"Šičia turim žinoti: ant pirmo, — kas yra raupsai, ant antro, — kas yra kaulų liga, ant trečio, — ko dėlei žmonės kartais raupsais, kartais kaulų liga serga.

Kita liga rauplės, kita raupsai, arba, kaip kiti kalba, raupsas. Mūsų vaikai, kartais ir seni, serga rauplėmis, kaip žinot patys. Raupsais retą kartą girdim Prūsų žemėje apsigusį, net žydų giminė ir per tankiai raupsais sirginojo dėlei stiprių gėrimų, ir daug jų iš tos ligos turėjo smertį gauti. O raupsai tokia liga būdavo. Išsivertė ant veido ir ant viso kūno žmogaus kaip niežai balti, kaip šašai kokie pikti. Tie gi šašai išpūstydavo, kaip valgyte išvalgydavo visą kūną žmogaus iki gyslų ir pačių kaulų. Bei buvo liga limpanti šitaip, jog aną ne tikait žmogus nuog žmogaus, jo dasilytėdamas, gaudavo, bet ir suolas, ant kurio žmogus, ta liga sergas, sėdėjo, pagedavo, ir iš tų šašų išplūdavo taipojeg ir sienos, ir visos trobos išgadinamos buvo šita liga.

Stabas, arba kaulų liga, yra kita liga nei raupsai. Kaulų liga sergantį žmogų tą kalbam, kurio kaulai kojų arba rankų didžiai gel, kurio gyslos yra ištasomos, rankų patinsta ir didžiai skausa, kaip žmogus nei dirbti, nei paeiti negal, net gulėti tur. Kaip ta liga sergančių daug mūsų yra, vokiškai vadina die Gicht.

Bet ir šita liga nepigu yra pravaryti, net daug žmonių tur kiek metu ana sirginti iki smerties. Daug yra sąnarių kūno žmogaus, o nēr nė vieno sąnario ant viso kūno, kursai kartais neapsigut. Kaip regim kitą sergantį galva, akimis, ausimis, rankomis, kojomis, kitą širdžia, kitą pilvu, kitą ir visų kūnų, kaip nė paeiti, nei padirbti negal, net kaip kita maita tur valkiotis, biauirus, pasmirdes, kaip jo kits žmogus nē po akimis nekenč.

Bet tokios ligos nē tikait viena kokį žmogų užpuol. Bet jų tur bijotis kožnas, taip gerai karalius, kaip jo tarnas, taip gerai karalienė, kaip jos tarnaitė... Žmogus būk kokia norint li- rašo apie ligas:

Kertinė paraštė

Atkelta iš 1 psl.

dimą dalyvauti 1972 m. gegužės mėn. demonstracijose? Rimties, draugai! Konkursiniai vaidinimai parodys "socialistinio realizmo" karikatūras, atitinkančias Brežnevo ir Furciovos reikalavimus. Tokio pobūdžio "sedervų" gali-

DICKENSAS CHICAGOS SCENOJE

Dickenso "Oliver Twist", 1838 m. sukurtas romanas su gilia socialine mintimi, tapo vienu iš geriausių filmų JAV-se, o dabar "Oliver" vardu virto muzikine drama, statoma Candlelight Dinner Playhouse teatre Chicagoje. Žiūrovą visų pirma stebina ypatingas režisieriaus W. Pulinsi sugebėjimas iš aktorių išgauti viską, ką jie gali veikalo vaizdin- gumui padidinti, veiksmu išryškinti žodžių tēkmę.

Muzikiniu atžvilgiu tai opere- tų su gausybe patrauklių soto, duetų, trio ir choro dainų. Visas veikalas perpintas nuolat pasikartojančių įvairių figūrų bale- tu, sumaniai įvestų choreografo J. Landovskio, kuris yra dalyva- vęs ir filmų pastatyme.

Aktorių sąstata yra ir iš Ly- ric operos, ir iš šekspyro festi- valių, ir scenines studijas išse- juši Illinois, Northwestern uni- versitetuose, o ypač turinčių turtingą scenos praktiką, kaip pvz. Lee Pelti, pirmąjįs čia ir taip gerai pasirodęs "Fiddler on the Roof" pastatyme.

Stebint tokius pastatymus kaip šis, galima pasidžiaugti, kad Chicago turi taip gerus te- atrus ne vien miesto centre.

(jp)

korias (— gydytojo), barbie- rias (— felčeris chirurgas, krau- jo leidėjas, barzdaskutys, kimp- jas), kursai jį išgydytų, nesa ko- na liga žmogui labai sunki na- ta yra. Kačiai (— nors) nūn daug žmonių išmanančių randa- si ir daug žolių arba kitų daiktų yra, tačiau nėra nė vieno taip- tikro daktaro, kursai iš savęs be žolių galėtų kačiai (— nors) ma- žiausia ligą pravaryti... (Lietu- vių literatūros istorijos chresto- matija. Redagavo K. Korsakas ir J. Lebedys, Vilnius, 1957, p. 84 — 86).

(Bus daugiau)

DR. REGINALD CIENKUS

TEL — 788-3960
GYDYTOJAS CHIROPRAKTIKAS
6230 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill.
Pirmad., Antrad., Ketv. ir Penktad.
9 val. ryto iki 12 val. diena ir nuo
2 val. popiet iki 8 val. vakaro.
Šeštadienis 8:30 — 12 val. diena
Emergency tel. — 788-3961

PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą
2858 West 63rd Street

DR. K. G. BALUKAS

AKIMERIJA IR MOTERŲ LIGOS
Ginekologinė Chirurgija
6448 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. — 589-0500
Pirmia ligonius pagal susitarimą
tel. neatliepia, skambinti 874-8012

DR. FANG C. LU

Apsimoka skelbtis DRAUGA-
nes jis plačiausiai ekaikomas lie-
tuvų dienraštis. Gi skelbtimų ka-
nos visiems prietamos

ma paieškoti stalininės eros pa-
stogėje ir su mažais pakeitimais
vėl įteikti konkursui.

Iš numatomų ateinančio sezo-
no premjerų Jakučionis pamini
M. Sluckio pjesę "Ar tavo šuo
nepasijutęs?" (Akademiniis teat-
ras), K. Sajos "Klemensas" (Pa-
nevžio t.), K. Inčičius "Gulbės
giesmė" (Jaunimo t.), R. Sa-
mulevičiaus "Loki" (Siaulių t.).
Jų autoriai talentingi, veikalo sce-

ninės galimybės masinančios. Bet
praeties patirtis, deja, diktuoja
klusimą: kas liks iš jų po cen-
zorių ir pareigūnų "apžiūrų"?

Pranešęs apie planuojamus B.
Sruogos "Kazimiero Sapiegos" ir
V. Mykoliaičio — Putino "Valdo-
vo" pastatymus, Jakučionis pa-
reiškia, kad "drąsiau galėtų im-
tis nacionalinių veikalo ir jauni
režisieriai". Tuo atžvilgiu su juo
pilnai sutinkame. Lietuviškosios
scenos gyvybę išlaikys lietuvių
dramaturgų, režisierių ir aktorių
drąsa ir ištikimybė savo meninei
vizijai.

S. H.

DR. VL. BLAZYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-clos ir California
Pirmad., antrad., ketvirtad. nuo
8 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 5:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 3-3048

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR SLAPUSO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. — 695-5533

FOX VALLEY MEDICAL CENTER

860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet.
antrad., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik
susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penk-
tad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN — EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
5132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne
atsilpiepa, skambinti: MI 3-0001

TEL. — BE 3-5593

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220

Namų — rezid. — PROspect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 8 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

DR. K. A. V. JUCAS

Board Eligible
American Board of Dermatology
SPECIALYBĖ ODO LIGOS
IR CHIRURGIJA
6324 North Milwaukee Avenue
Tel. 763-3310 944-5847

Visi telefonai 652-1581

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir
šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1448 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienius.
Šeštadienis 12 iki 2 val. popiet.

Tel. REllance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak. Šeštad. 12-2 val. p. p. ir
trečiad. uždaryta.

DR. NINA KRAUGEL

KRIAUČELIONAITĖ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatsilpiepus skam-
binti 471-0225 Valandos pagal susi-
tarimą

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
KOBIRIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki
2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo
10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1188
Rezid. telef. — 239-2919

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 8 val. popiet iki 7 v. vak. Šeštad.
nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik
susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS

OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 757-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Užkaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLĖS IR PROSTATO
CHIRURGIJA
2656 W. 63rd St/reet
Val. antrad. nuo 1-4 popiet
ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5546

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REllance 5-4410
Rezid. Grtovich 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val.
iki 2 val. p.p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.,
antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p.p.
ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296

Valandos: 2-3 v. v. penkt. 10-12
ryto ir 2-3 val. vak. Šeštad. 1 iki
4 val. vak. Treč. ir sekmad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu
laiku pagal susitarimą.

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad.
2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta
Tel. PROspect 8-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS

(VAKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val.: pirm., antrad., ketv. 6-8 val.
vak., penktad. ir šeštad. 2-4 popiet
ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. Ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKONAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141; namų 636-4850
Val.: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8,
penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

Perskaite "Draugą", dūokite
jį kitiems pasiskaityti.

Rūpestis žmogumi

(Atkelta iš 1 psl.)

gai. Dar ir 6-me šimtmečio po Kristaus randame vergų net vyskupų dvaruose. Tačiau kas gi neįtę, kad tai nusikaltimas Evangelijai? Evangelijos deklaracija "nėra nei vergo, nei laisvojo" buvo mirtinis smūgis senajai vergijai. Jungtinių Tautų deklaracija "visi gema lygūs savo kilnybe bei teisėmis" (Art. 1) yra smūgis naujai vergijai. Tai, ką N. Berdiajevas yra pasakęs apie Krikščionybės vaidmenį istorijoje, tinka ir mūsų laikams: "Vienas iš didžiausių Krikščionybės darbų, įvykdytų istorijoje, buvo valstybės absolutumo aprėžimas, imperialistinės metafizikos pergalejimas ir begalinės žmogaus dvasios prigimties priešpastatymas absolutinėms valstybės pretenzijoms. Žmogaus siela stovi aukščiau, negu visos pasaulio karalystės" (7). Štai kas šiandien neišraunamai yra įsitvirtinę mūsų sąmonėje, ir štai ką yra paskelbusios Jungtinės Tautos žmogaus teisių deklaracija. Trumpai tariant, žmogus kaip tikslas savyje, kuris niekam ir niekad negali virsti priemone, šiandien yra pasidavęs savaime suprantamam ir viešai pripažintam principui, nepaisant daugybės nusikaltimų šiam principui kasdienoje.

Bet kaip tik su šio principo pripažinimu vis labiau pradeda ryškėti ir antroji jo dialektikos pusė, būtent: žmogiškosios vertybės prievartavimas. Pasiekę tokio kultūrinės sąmonės laipsnio, kuris žmogų laiko tikslu savyje, mes tuo pačiu įgaliname barbariškąją sąmonę šį žmogų-tikslą paversti žmogumi-priemone saviem kėslams. Norėdami gelbėti savo pažiūras į žmogų kaip tikslą, esame verčiami nusilenkti kitai pažiūrai, kuri naudoja žmogų kaip priemonę, tuo prievartaudama mus mūsų pačių įsitikinimais. Kaip tai įvyksta, vaizdžiai parodo atsitikimas su Izraelio sportininkais Muencheno olimpiados metu (1972). Šie sportininkai buvo užpulti palestiniečių, paimti įkaitais, o paskui, vokiečių policijai mėginant juos išvaduoti, nužudyti. Mūsų su policija žuvo ir dalis palestiniečių; kiti buvo suinti ir uždaryti kalėjimams. Seniau tuo viskas būtų ir baigęsi. Užpuolikai, kurie liko gyvi, būtų buvę nuteisti. Tačiau šiandien, asmenys vėžti bei kilnybės metu, pasisūlę visai nauja taktika. Po kurio laiko palestiniečių organizacija "Juodasis rugsėjis" pagrobė vokiečių lėktuvą ir pareikalavo paleisti suimtuosius užpuolikus; kitaip šį organizaciją susprogdinsianti lėktuvą su nekaltais keleiviais. Vokiečių vyriausybė, nors ir protestuojant Izraeliui, židukus paleido ir išlėkdino į Libiją.

Kas čia įvyko? Ne kas kita, kaip žmogaus vertybės išprievartavimas. Kultūrinė žmogaus kaip tikslo sąmonė čia buvo pastatyta prieš dilemą: arba leisti žūtį nekaltelem keleiviams arba paleisti nenubastus nusikaltėlius. Barbariškoji sąmonė išprievartavo kultūrinę sąmonę josios pačios antropologija. Abi sąmonės laimėjo, tuo, kad ji neatsisakė net ir konkrečiu atveju laikyti žmogų nelygstama vertybe ir nepaaukojo jokią lygstamą vertybę. Muencheno įvykyje — baudžiamajai teisei. Barbariškoji sąmonė laimėjo tuo, kad privertė kultūrinę sąmonę, norinčią pasilikti savo principo aukštumoje, patenkinti anosios reikalavimus. Tačiau čia pralaimėjo rūpestis žmogumi. Nes, iškelę sąmonės šviesos nelygstamą žmogaus vertę, mes ne nenujautėme, kad barbariškoji sąmonė pasinaudos kaip tik šiuo mūsų aukščiu ir pradės mus juo prievartauti.

Čia tad ir slypi rūpestio žmogumi dialektika: žmogus, suvoktas kaip nelygstama vertybė, virsta priemone lygstamom vertybėm. Reikia tik konkrečiai pagrasinti šią nelygstamą vertybę sunaikinti, ir lygstamos vertybės esti teikiamos savaime. Barbariškoji žmogaus kaip priemonės antropologija surado savo galią mūsų principų nuoseklume, ir dabar ji naudoja šią galią vis plačiau ir vis sėkmingiau. Žmogus kaip tikslas esti paverčiamas priemone kovai už tautos ar jos dalies laisvę, už socialines pakaitas, už individualinį išsilavinimą, už pinigų įsigijimą ir t. t. ir t. t. Visa tai vyksta ne ta prasme, kad patys šie suinteresuotieji aktyviai kovoje dalyvauja — tai yra jų apsisprendimo bei laisvės reikalas, — bet ta prasme, kad visiškai kiti ir nekalti asmenys — net kūdikiai — čia esti panaudojami pasyviu įrankiu anai kovai: "Arba patenkinti mano reikalavimą arba nekaltasis bus sunaikintas". Štai dilema, į kurią dabar yra patękęs rūpestis žmogumi. Barbariškosios sąmonės kova už lygstamą, nors dažnai teisėtą bei teisingą, vertybę vyksta šiandien ne tiek didvyrių žuvimu, kiek nekaltųjų žudymu arba kankinimu. Didvyris čia yra slapukas; viešon kovon yra ištumiami nekaltai. Tai posūkis, kurio iš tikro niekas nesitikėjo, suvokdamas bei skelbdamas žmogų kaip nelygstamą vertybę.

Tokiai padėčiai susidarius, kinta ir pats rūpestis žmogumi. Mes šiandien rūpinamės ne tik tuo, kad žmogus kilnybė būtų pripažinta bei saugoma, bet ir tuo, kad ji nebūtų piktnaudžiujama, prievartaujama ir išjuokiama. Nes siūlyti mainais pagrobta nekaltą žmogų už žudiką, žinant, kad nekaltasis yra siūlomajam nelygstama vertybė, reiškia išjuokti šią vertybę pačioje jos esmėje. Tai savotiškas demonizmas, kuris šventą principą padaro bejėgį kaip tik dėl jo šventumo. Juk jeigu leistume žudyti nekaltus žmones, numodami ranka, esą ne mes tai darome, tai anas prievartavimas savaime išnyktų. Kartu tačiau išnyktų ir mūsų pasiektas antropologinis aukštis: antropologinė mūsų sąmonė prilygtų barbariškajai antropologijai, nes žudyti ir leisti žudyti, galint išgelbėti, moraliai yra tas pat. Štai kodėl rūpestis žmogumi yra pasidavęs dabar tragiškam. Iškilęs nelygstamų vertybių rangą, žmogus patenka į demoniškus spąstus: jis virsta auka sta-

bam, vis tiek kokiu vardu šie stabai būtų vadinami. Sutikti betgi, kad žmogus būtų stabam aukojamas, reiškia atkristi į tolimus barbarybės laikus. O pagunda atkristi yra labai stipri, nes mes visi turime vienokių ar kitokių teisėtų siekių, kuriems vykdyti dabar kaip tik ir pasisūlė nekaltas žmogus kaip sėkmingiausia priemonė. Nuosekliai tad ir rūpestis žmogumi dabar reikalauja didžiulės atodairos, skaidros ir švares, kad tai, ką smerkiame kituose, nepradėtume teisinti savyje. Norint gelbėti žmogų kaip auką stabam, tenka ne sykį teikti savų aukų. Tačiau jos mūsų laikais darosi neišvengiamos, kad nenusileistume ligi Kaifo antropologijos, pasak kurios geriau esą, jei vienas nekaltasis "mirtų už tautą" (Jo 18, 14). Mūsų amžiuje Kaifo antropologija pradeda reikštis vis garsiau, grėsdoma sužlugdyti mūsų pačių pasiektą ir viešai paskelbtą žmogiškosios vertybės bei teisės sampratą. Rūpestis žmogumi dabar tampa kova su Kaifu, besiskardenančiu visuose sinedriuose.

2. Rūpestio žmogumi objektas

Kuo mes šiandien iš tikro rūpinamės, rūpinamiesi žmogumi? Juk žmogus kaip pažinimo objektas anaipol nėra tik dabarties atradimas. Jau ant senovės graikų šventyklos staktų buvo užrašyta: "Pažink pats save!" Kuo tad mūsų rūpestis žmogumi skiriasi nuo praėjusių amžių rūpestio? — Šį klausimą gražiai paaiškina Werner Sombart, žinomas ekonomistas ir antropologas, apibūdindamas ankstesnį žmogaus buvimą: "Žmogus sąmoningai pergyveno dievų jam skirtą likimą, bet neklaušė. Jis dažnai stebėdavosi, bet neklaušė. Jis nusikalsdavo ir atgailodavo, bet neklaušė. Iš sūnaus seksualinio susijungimo su motina kilo tragedija, bet iš jo nekilo jokia Edipo kompleksio teorija" (8). Kitaip tariant, žmogaus buvimas pasaulyje neatsidavė ir šį tiek, jog patį žmogų paverstų klausimu. Greičiau klausimu jis paverė pasaulį, kaip tai rodo senovės ir viduramžių filosofija. Net ir Dekarto posūkis nebuvo tikra prasme antropologinis, vadinasi, posūkis į žmogų, nes čia žmogus buvo visų pirma suvoktas kaip pažįstamas subjektas, o ne kaip sava egzistencija susirūpinusi būtybė. Abejoneje Dekartas ieškojo atramos pažinimui, ne buvimui. Jis buvo ggnoseologas, bet dar ne antropologas.

Vincent van Gogh (olandas, 1853-1890) Kėlas su kiparisais (Kroeller-Mueller valstybinis muziejus Otterlo, Olandijoje)

Kodėl betgi praėjusių laikų žmogus meldėsi, stebėjosi, nusidėjo, atgailojo, kentėjo, bet — neklaušė? Paaiškinti šią sąmonės padėtį gana lengva: todėl, kad ano meto žmogus turėjo atsakymą. Nes klausia tik tas, kuris atsakymo neturi. W. Sombarto kartojamas "neklaušė" anaipol nereiškia, kad seniau žmogus nebūtų sklaidęs savos kilmės, savos prigimties, savų gyvenimo tikslų. Tai jis yra daręs nuo pat senų senovės. Tačiau, tariant Gabriel Marcel žodžiais, anų amžių žmogus visad nešiojosi su savimi "vidinį veidrodį", kurį žvilgtelėjęs paregėdavo savo vaizdą kaip atsakymą. Visų laikų filosofija jam tokį veidrodį buvo teikusi, pradedant Aristotelio apibrėžtimi "žmogus yra protingas gyvūnas" ir baigiant Teilhard de Chardin apibrėžtimi "žmogus yra saviąsamonės pasiekusi evoliucija". Tiesa, šie veidrodžiai kiekvieną sykį rodė vis ką kitą: čia "homo creatus", čia "homo sapiens", čia "homo faber", čia vėl "homo morbus", čia net "super-homo", jeigu naudosis Max Scheler schema (9). Tačiau visi šie veidrodžiai rodė: juose visuose žmogus save regėjo.

Bet štai, mūsų dienomis anie veidrodžiai yra sudužę. Istorikai jie mum yra vis dar pažįstami. Egzistenciškai tačiau jie yra patękę į antropologinį muziejų: ten mes juos kartais lankome, žiūrime ir stebime stebimės, kodėl jie mūsų nebeatpindė. Sakysime: Aristotelio apibrėžtis "žmogus yra protingas gyvūnas" anaipol

nėra klaidinga. Tik ji nieko nesaiko, kadangi mes žiūrime į šį graikišką veidrodį ne kaip protiną gyvūną, bet visiškai kaip kas kita. Nieko nesako nė muziejum jau gabenama Teilhard de Chardin apibrėžtis "žmogus yra saviąsamonės pasiekusi evoliucija", nes mes ir į šį veidrodį žiūrime ne kaip evoliucijos apraiškos, o irgi kaip visai kas kita. Pats mūsų klausimas yra pasikeitęs. Nuosekliai tad ir praėjusių veidrodžių kaip atsakymai yra apsilbavę: kadaise spindėjusiose jų plokštelėse šiandien savės nebeatpažįstame.

Kodėl? — Todėl, kad seniau ieškodavome vaizdo žmogaus kaip rūšies, klausdami trečiuoju asmeniu: kas jis yra, tasai padaras, vadinamas žmogumi. Nuosekliai tad ir atsakymai būdavo duodami rūšies prasme: žmogus yra Dievo kūrinys, protingas gyvūnas, gamtos klystkelis, evoliucijos sąmonė ir t. t. Tačiau visi šie atsakymai pasidarė nebetinami, kai klausime pirmuoju asmeniu: kas esu aš; aš kaip vienintelis, nepakartojamas, neturintis rūšies, bendros esmės, bendros padėties? Atsakyti į tai, esą aš esu kūrinys, gyvūnas, sąmonė reiškia nieko nepasakyti, kadangi visi šie atsakymai liečia bei išreiškia žmogaus rūšį, bet ne mane kaip Aš. Tačiau tai kaip tik ir yra mūsų dienų klausimo būdas: klausėjas čia virsta klausimo objektu. Anksčiau žodis "žmogus" buvo bendrinis vardas, todėl ir antropologija galėjo būti metafizikos dalis. Šiandien žodis "žmogus" esu aš apsis, todėl ir antropologija yra virtusi manos egzistencijos apmąstymu. Man šiandien rūpi ne mano giminė, ne mano ontologinė esmė, net ne mano padėtis pasaulyje, bet šiandien man rūpi aš pats. Žvilgis į žmogų, seniau čies nuo klausėjo į rūšį, dabar grįžta atgal į patį klausėją.

Be abejo, klausimas, "kas aš esu", tučtuojau ištįsta į visus mane liečiančius matmetnis arba dimensijas; jis apima, pasak G. Marcel, visą "statement" — ir kilmę, ir esmę, ir prasmę, ir tikslą (10). Betgi visi šie matmens patenka ano "žvilgio atgal" švieson. Visi jie yra svarstomi nebe patys savyje, atsieti nuo manęs, bet, priešingai, kaip tik ryšium su manimi: kas yra mano kilmė, mano esmė, mano prasmė, mano tikslas, mano padėtis ir t. t. Samprata, kas aš esu, nušviečia ir visą manos būties sąrangą; ne atvirkščiai, kaip buvo tikima seniau. Ne rūšinė kilmė, esmė, prasmė apprendžia tai, kas aš esu, bet tai kas aš esu, apprendžia ir mano kilmę, ir

Atostogų užrašai

KAZYS BRADŪNAS

KANSAS VIDURNAKČIO POETIKOS PRATYBOMS

Rasyk eilėraštį.
Trumpą, staigų ir šviesų —
Rasykit kritimą žvaigždės.

PUEBLO

Liko tik akmenys belaikeje griūty...
Gimusi minties, kad ir Trūkai
"Be garso, ginklo ir žmogaus".

DENVERIO GALERIJOJ

Rembrandtas geria šviesą,
Ir mano troškulys
Mažėja.

PACIFIKAS TARP LOS ANGELES IR SAN FRANCISCO

Stovi uola, o rūkas bėga ir lekia...
Saulė, saulė, ką tu darai
Iš greičio ir pastovumo!

HUMBOLDT, NEVADA

Kur tau pasaulio įpročiai
Ir žodžių logika ir dailės paskirtis,
Kai, va, ne jūroje, o smėlyje muskendo upė.

UTAH

Ten vakaro kelionėje
Dainoj patvino Nemunas —
Jame ištirpo druskos dykuma.

BOLETUS RUFUS

Kai laukiau darbe pietų pertraukos,
Geriau bus, jei neminėsi
Colorado keptų baravykų.

1973

mano esmę, ir mano prasmę, ir galop mano padėtį pasaulyje. Šiuo atžvilgiu teisyra yra Arnold Gehlen, sakdamas, kad žmogui "jo santykiai su tikrove didžiai skiriasi, ar jis laikys save dievo siūnumu ar išsitobulinusia beždžione" (11).

Klausimą, kas aš esu, ir kas man yra tikrovė, vadiname egzistenciniu, nes jis keliama ne teorijai kurti, o mano paties egzistencijai grįsti. Įvairių įvykių įtakojamas, mūsų meto žmogus patenka į "visiškai apnuogintą būtybės padėtį", kaip tai vaizdžiai apibūdina G. Marcel (12). Anksčiau tikėjome gyveną įsisakiniame tam tikrose žmonių giminių lytyse, kaip Bažnyčia, valstybė, tauta, šeima, profesija, bičiulių ratelis, todėl jautėmės saugūs šių lyčių prieglobstyje. Dabar betgi savo likimu patyrėme, kad pasitękėjimas anomis lytimis buvęs objektyvus melas; kad jų teiktas saugumas buvusi objektyvi apgaulė; kad šios lytys mūsų egzistencijos pagrindo nesudarė. Todėl pakako vieno smūgio, kad jos subyrėtų ir kad žmogus pasiliktu tik jis pats, vadinasi, visiškai apnuogintas: be Bažnyčios, be valstybės, be tautos, be šeimos, be bičiulių. Nebūtis kaip žmogiškojo buvimo erdvė iš metafizinės teorijos virto egzistenciniu patyrimu. Žmogus pasijuto esąs nebe narys, o grynas Aš. Ar tad nuostabu, kad jis šiandien ir klausia: kas esu aš? Kas esu aš kaip Aš, nes visi kiti "kaip" — kaip pilietis, kaip tautietis, kaip tėvas ar motina, kaip draugas — yra nebetę prasmės. Man likęs yra tik Aš pats. Kas tad esu šisai Aš, nesužlugdytas ano smūgio, suardžiusio visas kitas lytis? —

Štai pagrindinis ir esminis mūsų dienų antropologijos klausimas.

Bet kaip tik šiam pagrindiniam dabarties klausimui ir neturime atsakymo, neturime ano "vidinio veidrodžio", kurį dirstelėje galėtume išvysti, kas esame. Nepaisant to, kad šiandien žmogus tiek įtampiai apmąsto savą egzistenciją, jog šį jo apmąstymą, pasak Hermann Krings, galėtume palyginti tik su graikų kuojų polis ir viduramžiuose Dievo apmąstymu (13), — nepaisant viso to, nėra atsiradusios jokios Aš-antropologijos. "Žmogus, sako H. Krings, nors ir absoliučiai domisi pats savimi, nėra sukuręs antropologijos, to karališko žmogaus mokslo, kaip tai buvo padarę ankstesni amžiai, kildindami visuotinę valstybės mokslą ar nemažiau visuotinę Dievo mokslą... Žmogus mąsto save kaip gamtos padarą, kaip protingą būtybę, kaip socialinę bei politinę būtybę, jis kuria gamtamokslinę antropologiją, filosofinę antropologiją, sociologinę antropologiją, bet antropologijos be pažyminio nėra" (t. p.). Dar daugiau! M. Scheler ir G. Marcel net tvirtina, kad specialios žmogaus mokslų — šiandien vadinamų humaniniais mokslais — išsiskleidimas kaip tik yra žmogų aptemdes, "užuot jį nušvietęs" (14). Tai Schelerio teiginys. Marcel sakosi esąs net linkęs manyti, "ar kartais šie atskiru pažinčių gausybė mūsų galų gale neapakina", taip kad mes juo toliau, juo silpniau regime save pačius (t. p.). Pavyzdžiui: Marcel atrodo, esą nesąmonė yra norėti, kad proistorė atsakyti žmogaus kilmės klausimą ar kad kuri nors

(Nukelta į 5 psl.)

Honoré Daumier (prancūzas, 1806-1879)

Trečiosios klasės vagonas (Metropolitan - dailės muziejus New-Yorke)

Apie Joną Aistį

(Atkelta iš 4 pusl.)

dabar Aisčio intencijos buvo tikslinės. Pirmasis apsiriko tik tuo, kad Lietuvoje jis grįžo po pusės dešimtmečio, kaip sovietų kalinys ir po kurio laiko mirė kalėjime ar buvo nužudytas. Antrasis gi nesulaukė laisvės tėvynės „mažiausių galimybių“, todėl nesutiko nei lėktuvu skristi, nei ant plunksnos per Atlantą joti. Tik ir jis teisingai nujautė, kad čia pasiliks visam laikui.

Bet aistiška poezija „jojo“ ir visuomet „jos“ tėvynėn. Ne ant tanko ar plunksnos, o padangiu pegasu. Jo kadaise ten išspausdinti rinkiniai buvo ir bus brangenybės. Gal ir koks naujas rinkinys išeis, tegu ir nepilnas, apipiaustytas, be tautinės laisvės priekabos motyvų. Aistis tenai liks lietuviškosios poezijos maestro, kurį skaitys ir mokyšis jaunosios generacijos plunksnos. Tylia naktį jis pravirsdys ne vieną Ofeliją — ir jos verks jo graudžiais posmais, apsikabinusios gluosni svyruokli.

Ak, Viešpatie, tai vėliakos
Mes tikėjome rydiena!
O kraujo pilnas kielikas.
O sopulio širdis pilna!

Po šio kiek graudaus ir truputį patetiško skirsnio dalykas prašytusi vienos mažytės digresijos.

Tai apie kai kuriuos jautrių poetų ir realistų-kritikų būdo paradoksus.

Aš visuomet rūpindavausi, bent stengdavau galvoti bei spręsti realistiškai ir būti kiek galint kritiškesnis, veik skeptikas dėl visko. Užtat esu gavęs daug priekaištų dėl mano „cinizmo“ ir įsigijęs nemažą prieštų. Mat, mes, kiti „gerieji žmonės“, labiau laukiame ir norim šviesių, pozityvių, optimistiškų, skaisčių nuteikiančių nusistatymų ir ko saldesnių iliuzijų mūsų buities kartybėse.

Pateisinamas polinkis. Nors ir melagingos, perdėtos, kartais visai paikos, bet iliuzijos neturi išnykti — tos gražios, buriančios, guodžiančios rytojaus fantazijos, laimės poringės, laimėjimų pasakos. Ir kiek jau kartų buvau žiauriai nubaustas ir patyrimų namokytas, bet, galutinai nusinuoginus, turėčiau pasakyti, kad, gal būt, net ir dabar nesu galutinai išsilaivinęs nuo šių pagundų. Kodėl, po perkūnais, turėčiau visko atsisakyti ir atsiduoti šalto proto sprendimui, kai pasaulyje dabar ir drungno proto nelengva surasti?!

Graudus ir lyg mimozą jautrus poetas Aistis, išplaukdamas Amerikon, kaip matėm, atvėrė savo labai blaivų ir ganėtinai teisingą, bet „negatyvų“ nujautimą, jog atsisakia nuo tėvynės, tur būt, visam laikui ir gyvas ten niekad nebesugrįš.

Vytautas K. Jonynas piešia Jono Aisčio portretą.

Nuotr. V. Maželis

O tuo tarpu dar neseniai parašytame eilėraštyje, kuri rinkinį iš rankraščio ką tik buvau recenzavęs ir vieną posmą „vienybėje“ specialiai citavęs, Jonas nebe aistiškai, nekažkaip stipriai, per daug „maironiškai“ dainavo:

Tave mes, tėvyne, širdy išnešiosim

Po skaudaus ištremimo svečiasis šalis

Ir nuolat tau šauksim, ir nuolat kartosim,

Kad mes tavo kūno gyvoji dalis, —

Tikrai mes sugrįšim, tautiečiai ir broliai,

Ir laisvę tėvynei parnešim namolei...

Labai savotiškas paradoksas. Kritikas, realistas ir „cinikas“, išsižiūrėjęs į dumbliną žemę ir sulindęs į pogrindžius, iš tikrųjų čar tikėjo didesnėm iliuzijom ir tebe puoselėjo greitesnių tempų įsikūnijimo svajones. O drugeliu skraidydamas aplink radastų žiedus, jautrus ir intuityvus poetas, tiek gražių eilių prirašęs apie iliuzijas ir svajones, kuris kategoriškai garantavo jų įsikūnijimą („Tikrai mes sugrįšim“!), savo samonės gelmėje kaip tik buvo didesnis, beveik šiurkštus realistas. Jis iliuzijom nebetikėjo, pats

beveik nebesvajoją sugrįžti. Ir, deja, neapsiriko...

Nežiūrėkit vien neigiamai, nesupraskit per blogai šio mano įtarpą. Čia gi tik tokie paradoksalai, tokia tartum pasityčiojanti dialektika tarp realybės ir fantazijos, matematikos ir poezijos, propagandiškai patriotinės publicistikos ir emocinės lyrinės kūrybos. Be to, nepamirškina, kad nuo senų senovės žmonija daugiausiai teisių leidžia poetam, negu kitiems. Jūs taip negalėtumėt, niekas to nepateisintų, bet poetas gali ir turi teisę vieną dieną rašyti himnus Dievui ir serafimam, o kitą dieną gali Dievą keikti ir velniui šauktis. Ir tat ne visuomet laikoma jo prieštaraivais. Taip yra. (Bus daugiau)

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

Bendruomenė ir visuomenė

A. Musteikis š. m. rugpjūčio 9 d. Drauge (Nr. 186) mano, kad, svarstant PLB konstituciją, reikėtų bendruomenės terminą pakeisti visuomenės terminu ar visai nubraukti, ir šį savo samprotavimą jis šiaip pagrindžia: „Bendruomenė iš tikrųjų neapima visų lietuvių, nors mes ir bendruomenės sąvoką sudedame tiek pavienius asmenis — lietuvius, tiek jų organizacijas. Pagal Lietuvių enciklopediją ir Balčikonio žodyną bendruomenė neapima visų lietuvių, bet tik tam tikrą grupę... Tuo tarpu visuomenės sąvokoje sutelpa visi. Lietuvių visuomenė suprantama, kad visi lietuviai ir jų organizacijos priklauso visuomenei... Taigi bendruomenė apima dalį, o visuomenė visus. Iki šiol mes lietuvių bendruomenės sąvokon jungėme visus lietuvius bei organizacijas per prievartą. Pakeitus „bendruomenės“ sąvoką į „visuomenės“, prievartavimo problema išnyktų. Tuomet sakytume Pasaulio Lietuvių visuomenė, JAV lietuvių visuomenė. Čia nereikėtų nieko prievartauti, ir lietuvių apjungimas būtų visuotinis.“

Dėl to štai kas pasakytina. Bendruomenės ir visuomenės sąvokos aiškiai yra skirtingos: bendruomenė yra community, Gemeinschaft, občina, o visuomenė — society, public, Gesellschaft, občestvo. „Bendrosios filosofijos terminijoje“ reikšminis šių sąvokų skirtumas šiaip nusakomas: „Bendruomenė yra kolektyvas, arba santalka, pagal tai, kas jos nariams yra bendra. Užtat visuomenė yra kolektyvas, arba santalka, pagal tai, kad ją sudaro narių vietas“ (Logos, 1937, XVII 2, 172). Taigi bendruomenės narius visų

pirma draugėn jungia bendrumas, bendri reikalai, bendri tikslai, o visuomenei esminis dalykas yra jos narių visuma (visybė). Pasaulio Lietuvių Bendruomenė yra tautinė lietuvių santalka. Jos Chartoje tarp kitko pvz. sakoma: tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė; žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę; kalba yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys; šeima yra tautos gyvybė; tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendravimą; tautos istorija yra geriausia tautos mokytoja; tautinis solidumas yra aukščiausioji tautinė dorybė, ir tt. Užsienio lietuviai, šitaip nusiteikę savo tautai, stengiasi pasilikti lietuvių ir išlaikyti lietuvių, ir tam tikslui jie yra susibūrę arba dar buriasi į tautinį kolektyvą. Lietuvių Bendruomenė. Tos Bendruomenės nariai eina ir drauge savo laisvu noru, suprasdami bendrus reikalus ir siekimus; jų čia niekas negali neįvesti, nei prievartauti. Bet šios Bendruomenės nariai dar nesudaro visos visuomenės: visuomenėje yra ir tokių, kurie priešingai tautinei bendruomenei, t. y. kurie pvz. iš viso nesirūpina lietuvių arba nuo jos tolstą ir dažnai nigrimsta svetimos tautybės bangose, arba kuriems tikroji tėvynė yra visų tarybinių respublikų sąjunga, ne pati Lietuva. Šitokiose aplinkybėse bendruomenė, aišku, nebus tampa su visuomene, ir visuomenė negali atstoti bendruomenės. Taigi ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė juo labiau negali būti pakeista Pasaulio Lietuvių Visuomene: tai būtų tikras nesusi-pratimas!

E. S.

Rūpestis žmogumi

(Atkelta iš 3 pusl.)

mokslinė kosmologija atskleistų žmogaus prigimtį (plg. t. p.). Trumpai tariant, pagrindinis antropologijos klausimas, kas aš esu, prasilenkia su antropologinių mokslų teikiamais duomenimis. Visi šie mokslai, kaip jau minėta, subjektą išskiria ir tuo pačiu virsta nebyliais mūsų rūpestio akivaizdoje.

Trumpas autoriaus pokalbis su viena psichologijos profesore atskleidžia minėtų mokslų negalią. — „Kaip Jūs įjungiate į psichologijos mokslą žmogaus laisvę?“ — „Mes tiriame žmogų taip, tarsi jis nebūtų laisvas“, — „O jei-gu jis vis dėlto yra laisvas?“ — „Laisvė negali būti mokslo objektas“. — „Teisingai. Bet laisvę išskyrus, žmogui vis dėlto esant laisvam, Jūs klastojate psichologijos objektą“. — „Kitaip mes negalime“, — užbaigė pokalbį minėta profesorė. Iš tikro, kur prasideda laisvė, ten baigiasi mokslas. Laisvė kaip tik todėl ir yra laisvė, kad ji nesileidžia būti tiriama ir į jokią formulę suvedama. Norint tad žmogų tirti, reikia laisvę išskirti. O laisvę išskirti, reiškia sykį išskirti ir Aš kaip laisvės subjektą. Išskirti gi Aš reiškia išskirti pagrindinį dabarties antropologijos klausimą. Štai kodėl humaninių mokslų išsivystymas ir mūsų klausimo esmė nesusisiekia. Joks mokslas negali atsakyti, kas aš esu ir kas man yra manos egzistencijos matmens. Antropologinių mokslų suklestėjimo akivaizdoje galime tik pakartoti Goethės Fausto žodžius iš jo naktinio monologo:

„Štai, stoviu aš, kvailėlis

Taip lygiai nieko nežinau, kaip ir pirmą.“

Net ir milžiniška Martin Heideggerio pastanga pasirinkti žmogų pavyzdine būtybe ir, padarius ją perregimą (Durchsichtigmachen), nušviesti būties prasmę, liko be didesnių laimėjimų Aš — ontologijai. Žmogus kaip Aš liko ir toliau neperregimas. Gal kaip tik dėl to ir gats Hei-

deggeris vėliau parašė šiuos beveik nevirtimi skambančius žodžius: „Joks amžius nesugebėjo tiek žmogaus pažinti ir šias pažintis taip viliojančiai pateikti, kaip mūsasis; ir sykį joks kitas amžius nepasirodė tiek mažą pažįstą žmogų ir tiek daug juo abejojęs, kaip mūsasis“ (15). Tai reikia ypač pabrėžti, kadangi pasitikėjimas humaniškais mokslais šiandien veda į aiškų pozityvizmą, neigiantį pačią mūsų pagrindinio klausimo, „kas aš esu“ prasmę: esą reikia klausyti ne kas aš esu, bet ką aš turiu... Šiandien mes žinome, ko klausime ir kuo rūpinamės, būtent: mūsų Aš. Tačiau šiandien nežinome, kas yra šisai mūsų Aš, todėl ir mūsų rūpestis lieka neaiškus savo linkme.

(Bus daugiau)

TALENTINGAS KOVOTOJAS DEL LIETUVIŲ LAISVĖS

Šiomet sueina 80 m., kai mirė dailininkas Mykolas Elviras Andrioli. Vilniuje baigęs gimnaziją, meną studijavo Petrapily, Italijoje, Prancūzijoje, Anglijoje. Grįžęs į Lietuvą, 1863 metais dalyvavo sukilėlių kovose prieš rusus. Sukilimą numalšinus, turėjo bėgti į užsienį. Grįžęs 1866 m. į Lietuvą, buvo ištremtas 5 m. į Viatką. Bausmės pasibaigus, apsigyveno Minske. Kai kurį laiką Paryžiuje dirbęs knygų iliustratoriumi, 1887 m. grįžo į Lietuvą ir, dekoruojant Kauno katedrą, nupiešė 11 paveikslų religinėmis temomis. Kauno katedrą, nupiešė 11 parądą Valenrodą. Kraševskio Kuniga, nupiešė eilę paveikslų lietuviškomis temomis. Mirė Vilniuje 1893 m. rugp. 23 d., turėdamas 56 m. amžiaus.

DE PAUL UNIVERSITETUI 75 METAI

Minint De Paul universiteto Chicagoje 75 m. sukaktį rugs. 3 d. 7 v. v. per WGW (kanalas 9) televizijos stotį, bus duodama speciali programa. Universitetas įsteigė 1898 m. Vincencijai tėvai, jie ir dabar universitetui

vadovauja. Be kitų, šį universitetą yra baigęs ir Chicago me-ras Daley.

OPEROS DAINININKŲ KONKURSAUS

Continental Broadcastin bendrovė skelbia operos dainininkų konkursą. Laimėtojas pirmą

premią 3,000 dol., antra 2,000 dol. Be to — vienas iš tų laimėtojų turės progos dainuoti Chicago Grant parko koncertuose 1974 m. sezono. Konkursui reikia įsiregistruoti iki spalio 15 d., atsiunčiant juostelėn įrašytą savo dainavimo pavyzdį. Kreiptis adresu: Dick Jones, Executive Producer, Opera Guild Auditions Board, WGW Continental Broadcasting Co., 2501 W. Bradley Place, Chicago, Illinois 60618. Pr...

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir taisymas
2646 W. 69th St., Tel. R.Epublic 7-1941

KANADA ir U.S.A.
Pasinaudodami mūsų patarnavimu, geriausiai, paremsite savo gimines Lietuvoje, mūsų patarnimas padės Jums apsispręsti ką pasiūsti ir kas bus naudinga ir praktiška.

Vasaros ir rudens sezonui, specialiai siūlome šias prekes: (Muitas jau įskačiuotas į kainą.)

Nepermatomo nailono medžiaga suknelei	\$12.00
Gefiūro medžiaga suknelei	\$14.00
Crimplene medžiaga su blizgučiais	\$18.00
Gėlėta arba ornamentais crimplene medžiaga.	\$15.00
Lygi crimplene medžiaga suknelei.	\$12.00
Dirbtinis mink kailis paltui.	\$48.00
Dirbtinio nailoninio kailio paltui medžiaga.	\$27.00
Labai gera vilnonė moteriškiems paltams medžiaga	\$36.00
Nailoniniai išėginiai marškiniai.	\$ 9.00
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių rūbų.	\$ 9.00

Perukai nuo \$24.00 iki \$60.00. (Muitas už peruką jau įskačiuotas.)

Priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigų dėl tokių prekių, kurias negalima iš čia pasiūsti.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Road, London, E. 2., England

Telef. — 01739 8734

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

Philomena Says

CHICAGO SAVINGS IS NOW PAYING

5.39% 5.92% 6.003%

Annual Yield on 5% Passbook Accounts Daily Interest

6.81% 7.08% 7.35%

Annual Yield on 6% One Year Savings Certificate \$1,000 Minimum

Annual Yield on 7% 30-Month Savings Certificate \$5,000 Minimum

Annual Yield on 8% Four Year Savings Certificate \$1,000 Minimum

For 49 years, savers close to \$100 million Chicago Savings have become accustomed to the highest rates permitted by law. It is possible to offer the above yield where earnings remain undisturbed and are compounded for a year or more.

CHICAGO

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Passbook Savings Earn From Day or Deposit to Day of Withdrawal

Londono horizontuose

WINDMILL TEATRAS NEBES NUGRIAUTAS

Atsimenu, vienas mano pažįstamas prieš kažkiek metų pasigyrė, kad žygis iš provincijos į Londoną atostogų metu jam reikšia taip pat progą užsukti į Windmill teatrą, kurs jis prisizūrėdavo scenoje moteriškosios. Turbūt, jis ir išpažino tą savo palinkimą ten apsilankyti 1964 metais, kai tas teatras buvo uždarytas. Prisipažino, nes gailėstis veržėsi per kraštus, kad reikia atsakyti įpročio.

Windmill iš tiesų iš dalies buvo toksai ne tik nuogų kojų, bet ir visų nuogybių revue teatras. Jis turi tik 320 vietų, ir kai užėjo žymiai palaidėsi laikai, tai ir kiti teatrai pradėjo persimesti į tą patį "žanrą" ir filmuose tas palaidumas pradėjo reikštis, tai Windmill nebepajėgė išlaikyti — per mažą bebūvo žiūrovų. Matyt, dalis žiūrovų pradėjo susirasti jiems dar įdomesnių vietų laikui praleisti ar savo atbukusiomis aistroms pakutenti, o mano pažįstamas, kaip supratau, tik kartą per metus teusukdavo...

Nebegalėdamas patraukti žiūrovų nuogybėmis, kaip 1935-1964 m. laikotarpiu, Windmill išvartojo kino teatrą. Dabar centrinis Londonas su visais teatrais daug kur griunamas. Teatrų vadovybės, žymieji aktoriai ir įrašinė aplinką branginantieji Londono gyventojai reikšia dėl to protestą įvairiausiais būdais. Kartais tie protestai ir įrodinėjimai padeda išgelbėti reikšmingus istoriskus pastatus. O superka paprastai brangią išties rajonų žemę biznieriui, nuverčia teatrų, kino teatrų ir krautuvėlių, kurios buvo tos apylinkės žymybės ar tik sentimentais, alaus barus, kuriuos dėl jų garso gal buvo įprastai aplankyti ekskursantai iš kitų kraštų, ir toji vieta išdygsta milžiniški pastatai, paprastai skirti įstaigoms įsikurti (specialistai yra apskaičiavę, kad įstaigoms skirtų pastatų kiekviena pėda neša apie 200 svarų pelno per metus, o pats žemiausias pelnas yra statyti gyvenamuosius namus — čia pėda tėra verta tik 15 svarų per metus). Kažkas turtėja, nupirkęs su kukliais senais pastatais už keletą milijonų, greit savo apskurto deka vertę pakeldamas iki keliasdešimt milijonų, bet skundžiasi visi: ir tie, kurie tokiuose rajonuose turėjo butus, bet buvo priversti išsikraustyti, ir tie, kuriems senieji pastatai buvo brangūs, kaip kultūros židiniai ar židiniai, ir branginantieji miestostostinės veidą. Kovoti, žinoma, sunku, kur milijonai svarų užgula visu svoriu.

Tačiau dabar paaiškėjo, kad nebus leidžiama nušluoti to rajono, kuriame, be kita ko, stūkso ir Windmill teatras. Už tą rajoną, kuriame yra ir tas teatras, jau buvo apskaičiuota ir žemės kaina (žemė tik ir skaičiuojama, ne pastatai, kurie vis tiek nuverčiami) — 7 mil. svarų. Bet miesto ir krašto valdžios uždėjo koją: ne, negalima griauti. Vadinas, Windmill išliks gyvas.

Jeigu mano tas pažįstamas dar būtų gyvas, jis, tur būt, nudžiugtų, išgirdęs žinią, kad savininkas Windmill pasiryžęs vėl paversti teatrą. Jis pats tuo nesivėrs: išnuomos už geriausią pasiūlytą kainą. Deja, nemanoma, kad Windmill vėl pradėtų rodyti nuogybių revue. Greičiausiai, bus tai teatras su rimtomis programomis. Rimtas jis buvęs ir karo metu. O kad jis ir dabar būtų rimtas, jame dirbusios merginos pradėjo daryti žygius: jų komitetas kreipėsi į Londono miesto savivaldybę, kad neduotų leidimo rodyti programą su nuogybėmis. Tos akcijos prieš nuogybes vadovė tikisi, kad jas paims ir kai kurie dideli turtuoliai, kurie yra

vedę Windmill dirbusias merginas.

Be kita ko, pasirodo, Windmill pasitarnavo ne tik mano pažįstamam, kad jis kartą per metus galėtų pasidžiaugti nuogybių programomis. Jame savo karjerą pradėjo ar tobulinosi tokie dabar ypač per filmus išgarsėję aktoriai kaip Peter Sellers, Kenneth More, Tony Hancock, Alfred Marks ir kiti. Vadinas, ten ne tik nuogybėmis džiaugėsi pagyvenusių viengungių: ten būta kartu ir aktorių paruošimo kalvės.

MOKESČIŲ INSPEKCIJOS RUPESČIAI MŪSŲ DAINININKAIS

Visi esame matę filmuose ir televizijos serijose kvailių policininkų ir dar kvailiesnių jų viršininkų. Štai, žiūrėk, koks nors mėgėjiškas gudragalvis detektyvas, nepaisydamas pavojų, stengiasi išaiškinti nusikaltimą ir arba išaudyti, arba susemti ir į teisingumo rankas atiduoti nusikaltėlius, ir jam genialiai pasisėka. Policininkas paprastai pavaižduojamas kaip paskutinis išsižiojęs, kuris truko. Dar didesnis žioplis būna koks nors kriminalinės policijos viršininkas, tik jis, turėdamas žymiai daugiau galios, ir trukdyti pajėgia visu rimtumu. Kartais būna net nebeaišku, kiek procentų energijos tas gerasis detektyvas mėgėjas turi skirti nusikaltimui aiškinti, o kiek žioplams pareigūnams apstatinėti. Trukdytojai pareikalauja iš jo apie pusę energijos.

Žioplų, aišku, yra visose gyvenimo srityse. Štai atitinkama mokesčių inspekcija neseniai parašė britų Karališkosios operos vadovybei laišką, prašydama nurodyti adresus šių 1972-1973 m. sezono dainavusių asmenų: Marius Petipa, Michel Fokine, Jules Perrot, Georges Roualt, Alexandra Benois ir Sophie Federovich. Mokesčių inspekcijai, be abejo, rūpi, kad neprasimuktų neapmokėtas vienas, kuris uždirbo pinigų Garbingi norai ir rūpesčiai!

Deja, visi tie čia išvardyti asmenys jau yra mirę (Perrot net 1892 m., Petipa 1910 m., Fokine 1942 m.)! Tektų darytis išvadą, kad tose mokesčių inspekcijose sėdi mišgūna kopė.

Kaip tokia kvailystė galėjo įvykti, vien tik spėtume. Greičiausiai, tas uolus inspekcijos valdininkas, kuriam pavesta laikyti ties operos reikalais užmestą įtarimo pilną akį, retkarčiais žvilgtelėjo į laikraščiuose spausdinamas patatymų recenzijas. Jose jis užtikina, sakysim, koki nors palyginimą: dainuoja panašiai kaip Petipa ar Fokine, dainavimo stilius kaip Federovich... Aha, vadinas, sugavome tokie žmonės dainuoja, bet niekas iš jų nepaima mokesčių!

Uoliajam pareigūnui gal ir ne užtenka išvalgumo išgilinti aukšto stiliaus recenziją ir suprasti, kad tokių pavardžių žmonės nedainavo, kad recenzentui jie buvo reikalingi tik palyginimui ar ratuotai savo išminčiai parodyti.

UŽKULISIAI ROMANO,
KURIS BUVO SUDEGINTAS

Skaitytojai gal ir yra girdėję apie anglą Malcolmą Muggeridgą, seną žurnalistą ir televizijos asmenybę, kuris anksčiau savo raštais ne kartą sukelėdavo audras, pasisakydamas prieš savo krašto karalių instituciją ir visokią senas nusistovėjusias tradicijas.

Dabar jis yra jau pasenęs žmogus, pasisako už nusistovėjusias tiesas ir rašo atsiminimus.

Iš kol kas dar tik laikraštyje spausdinamųjų ty atsiminimų antrojo tomo skyrių paaiškėjo, kad jis prieš 40 metų buvo parašęs romaną "Picture Palace",

Vincas Kisauskas (g. 1934)

(Iš Santaros-Sviesos Federacijos XX-to suvažiavimo programa rengiamos ekslibrio parodos š. m. rugpjūčio mėn. 6-9 d. Tabor Farmoj, Sodus, Mich.)

Ex libris

Nauji leidiniai

• **AIDAI, 1973 m. birželio mėn. Nr. 6** Mėnesinis kultūros žurnalas. Leidžia lietuviai pranciškoniai. Redaguoja dr. J. Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidėjų atstovas žurnalo reikalams — T. dr. Leonardas Andriejus, OFM, Administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, OFM, 680 Buschwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Žurnalo metinė prenumerata 10.00 dol.

Pirmaisiais naujo "Aidų" žurnalo numerio puslapiams minimos dvi mūsų rašytojų mirtys: Mykolas Vaitkus ir Jono Aisčio. Apie pirmąjį rašo Antanas Gustaitis, apie antrąjį — Antanas Vaičiulaitis. Abiejų žodžiai yra taip išgyventi ir taip įforminti, kad gali būti šios rūšies raštų chrestomatiniams pavyzdžiai. Dalykiškas, idomių faktus iškeliantis yra kun. dr. Viktoro Pavalkio straipsnis "Bažnyčia Lietuvoje ir Vatikanas 1940-1945". Iš leidžiamos eilėraščių rinkinio "Saulės šermentys" du puslapiu linksmų eilėraščių pateikia Antanas Gustaitis. Jurgis Blekaitis baigia savo raštą apie aktorį Henriką Kačinską jo 70 metų amžiaus proga. Jurgis Jankus iš kaimyniško nuotolio aprašo Alfonso Dargio dailės kūrybą. Ir visos šios "Aidų" numeris yra papuoštas Alf. Dar-

Eyre ir Spottiswoode leidykla jau buvo išspausdinusi ir išsiuntinėjęs laikraščiams recenzinius reklaminius egzempliorius, bet išsigando ir visą kiekį sudegino, nes "The Manchester Guardian" laikraštis tuoj pradėjo pagal nustatytą tvarką rūpintis kelti teisnę bylą. Mat, romano autorius buvo dirbęs tame laikraštyje ir satyriškai jį pačiupinėjo, o laikraščio leidėjai įžiūrėjo baudžiamą įžeidimą. Byla galėjo daug kainuoti, dėl to leidykla ir sukrėvė knyga ant lauzo.

To romano ištraukas dabar pradėjo spausdinti kairūs savitraštis "The New Statesman", kurio anuometinis redaktorius Kingsley Martin (dabar jau miręs) esąs buvęs tiesioginis kaltininkas, kad knyga sudeginta. Jis visa energija skatines "The Manchester Guardian" leidėjus, kad jie keltų bylą. Mat, K. Martin romane nesunkiai atpažinęs satyrišką savo paties atvaizdą. Kitiems taikomas satyras jis labai mėgė, bet ne sau.

K. Krauzė

apie Baltijos-Amerikos svarbą lieka neapgintos, nes autorius daugiau pasitenkino retorine bravūra, o ne žinių suteikimu ar logiška argumentacija. Dramatinis momentas tinka tik tada, kai jis faktų pateiktas, o ne jų vietoje. Autoriaus teigimus raišiskai skaitėme, nes kitaip nebūtų buvę kaip jų įvertinti. V. Trumpos nesisikaitymas su faktais ir jų nuslopimimas, aplamai sensacingas žinių pristatymas, dažnas minčių kartojimas ir seklos priežastingumo supratimas paverčia šį veikalą į daugiau publicistinį bandymą. Tikimės, kad kitas Vincas Trumpos veikalas bus tobulesnis, nes šiuo veikalu jis nedaug ka teinėse ir lietuvių istorikų ir istoriografijos lobį.

J. G. aptariama dar ir dr. Vyto V. Gaigalo (prancūzų literatūros profesorius Illinois universitete) anglų kalba išleista knyga apie Renano kritiką "Ernest Renan and His French Catholic Critics".

• **12 LITHUANIAN ARTISTS IN AMERICA. AUGUST 10 — September 5, 1973.** The Corcoran Gallery of Art, Washington, D. C. Library of Congress Catalog Card No. 73-85063. Publisher: Lithuanian

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai, pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aptieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

KONCERTINĖS YPATINGAS GITARAS

IR

KANKLES

DARO PAGAL UZSAKYMĄ

IR

TAISO STYGINIUS
MUZIKOS INSTRUMENTUS

KVIRINAS RUNIMAS

4914 W. Cermak Rd.

CICERO, ILL. 60650

Tel. — 652 - 3200

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

16 dienų: Vilnių 5, Kaunę 1, Rygoj 2,
Talinę 3 ir Helsinkiję 3 dienas

Kaina nuo \$675.00

Jungtis prie grupių galima Bostone arba New Yorke.

Dar yra vietų šiose grupėse:

SPALIO 3 IR GRUODŽIO 21
Vykstantiems iš Chicago \$100.00
ir iš Detroito \$66.00 — daugiau.

Grupėse dalyvių skaičius ribotas — NESIVELUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalų kreipkitės:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

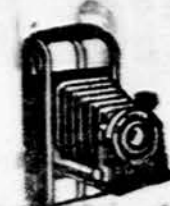
Savininkė: ALDONA ADOMONIENE

World Community, Inc. Printed by Stephenson.

Neblogai paruoštas ir gražiai išleistas šiuo metu Corcoran galerijoje, Washington'e vykstančios 12-ros mūsų dailininkų parodos katalogas. Jame randame Galerijos direktoriaus Roy Slade žodį, dr. Mindaugo Nasvyčio įvadą, užgriebiantį lietuvių dailės praeitį ir dabartį, stabelejančią prie kiekvieno parodos dalyvio. Likusius katalogo puslapius puošia parodoj randamų dailininkų kurio nors darbo nuotrauka ir paties dailininko gyvenimo ir kūrybos aprašas. Katalogas, didesnio formato, su viršeliu 24 psl.

• **LAS VIOLACIONES DE LOS DERECHOS HUMANOS EN LITUANIA. OCUPADA POR LOS SOVIETICOS.** Un Informe Documental del Año 1. 1972. Publicacion de la JAV. LB.

Tai JAV Lietuvių Bendruomenės rūpesčiu parengto ir šiuo metu pradžioje anglų kalba išleisto leidinio "The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania. A Report for 1972" vertimas ispanų kalbon. Puikiai pateikta informacija ir dokumentacija čia telpa didesnio formato 82 puslapius.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. Pkospet 6-8998

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters

Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS

Virs 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

APLANKYKITE VILNIŲ ATA AMERICAN TRAVEL AGENCY,

1857 West 47th St., Chicago, Ill. 60629

Tel.: (312) 376-7228 arba 376-6755

Organizuoja ekskursiją į Lietuvą 1973 m. lapkričio mėn. Ekskursijos dalyviai išvyksta iš New Yorko lapkr. 1 d. ir grįž lapkr. 9 d. Kelionė yra tik į Vilnių. Lėktuvai ir pirmos klasės viešbučiai yra rezervuoti.

Pilna kaina \$559.00
Kelvių skaičius ribotas. Registravitės dabar.
Pirmiau atvykusiems pirmiau patarnaujama.
Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės viršminėtu adresu ar telefonu.

CHRYSLER — PLYMOUTH — IMPERIAL — VALIANT

BALZEKAS MOTORS

4030 Archer Avenue Tel. VI 7-1515

Now... A New Service From Balzekas!

AUTO RENTAL Rates From **\$6 Day**

NEW PLYMOUTH: Rates start at \$6 Day, 8c Mile

For Rentals Call Mike Kool at VI 7-1515

Nauji 1973 PLYMOUTH, 2 dr. DUSTER \$2,376.00

Nauji 1973 CHRYSLER 4 durų — nuo \$3,695.00

Daugumas automobilių turi Air Conditioning.

Yra likę keletas naujų 1972 metų 4 durų

PLYMOUTH tik už \$1,864.00

VARTOTI gerame stovyje AUTOMOBILAI parduodami URMO KAINA.

Turime naujų ir vartotų STATION WAGON.

Seniausias CHRYSLER prekybininkas Chicagoje

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

7% Mokamas už 4 m. sertifikatus. Minimum \$5,000

6 1/2% Mokamas už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000

5 1/4% Mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. VALANDOS SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. PIRMAID. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. Trečiad. uždaryta. 9 v. r. iki 9 v. v.

Kultūrinė kronika

Dailininkui Algirdui Kurauskui 50 metų

Chicagoje gyvenančiam ir šakotai meno pasaulyje besireiškiančiam dail. Algirdui Kurauskui šiemet (VII.13) suejo 50 metų. Tai kūrybingos ir išeivijos lietuvių dailės daug davusios, freiburginės pokario kartos atstovas. Studijas pradėjęs dar Kauno Tai-komosios dailės institute, 1950 m. baigė Ecole des Arts et Metiers Freiburge, Vokietijoje. Kaip Prancūzijos valdžios stipendininkas, po to dar jas gilino Pa-ryžiuje.

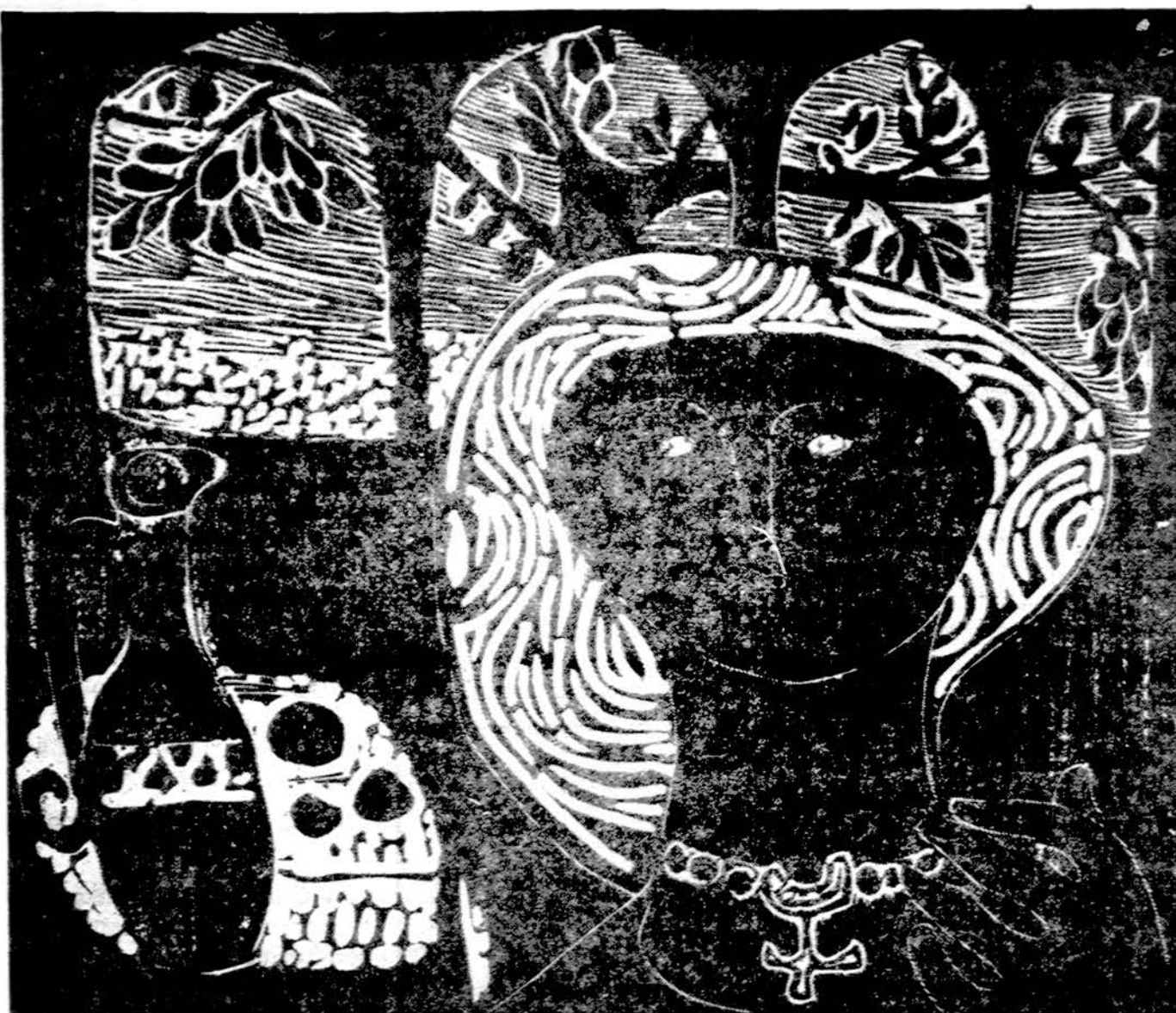
Atvykęs Amerikon ir apsigyvenęs Chicagoje, Alg. Kurauskas labai kūrybingai dirbo šios didžiosios lietuvių kolonijos kultūriname gyvenime: daugiausia skirdamas dėmesio grafikai, rengė savo vieno ir dalyvavo bendrinėse mūsų dailininkų pa-rodose, sukūrė puikių dekoraci-jų dramų ir operų spektakliams, iliustravo mūsų rašytojų knygas, piešė joms viršelius ("Draugo" kultūrinio priedo vinjetinės an-rašės yra taipgi jo pieštos). O ne kartą Alg. Kurauskas publiką žavėjo scenoje ir kaip aktorius.

Sukaktuviniško platų kul-tūrinį interesą liudija labai taik-lūs ir labai aktualūs jo straips-niai meno temomis, įvairių paro-dų ar kitokių progomis pasi-rodę periodinėje išeivijos spaudo-je. Kultūrinio pobūdžio audi-torijoms Algirdas Kurauskas taip-gi lieka nepamirštas, žo-dį labai atrenkantis paskaitinin-kas, sąžiningai reiklus sau ir ki-tiems.

Kaip pirmieji grafikas, jis vi-sada labai rūpinosi mūsų knygų meniškumu apipavidalinimu, negailėdamas tam nei lai-ko, nei darbo, jam rūpėjo ne vien tik jo paties iliustracinis uždavinys, bet aplamai knygos formato, šifto, teksto bei iliustracijų puslapių kompozici-jos ir pan. Puikiasias šios rū-šies jo darbo pavyzdys yra miru-sio grafiko Pauliaus Augiaus mo-nografijos paruošimas, mūsųose dar neturintis sau lygaus antri-ninko.

Tačiau individualiausi paties dailininko pėdsakai lieka jo paties kūryboje. Algirdo Ku-rausko atveju jie pastebimai ryš-kūs tapyboje, bet labiausiai akį patraukia grafikoje. Jis, saky-tume, liaudinę Petraviciūso, Au-giaus ir kitų tradiciją praplėtė ir pagilino ne kokiū antlaikinių, bet labai šandieninių, kiekvieno tie-siogiai jaučiamu moderniojo žmogaus nerimu. Savo grafikos darbuose žaismingas juoda balta formas bei linijas Alg. Kurauskas kažkaip persunkia ne vien pavir-šiniu, bet ir giluminiu grožiu. Pačiais geriaisiais savo grafi-kos darbais Alg. Kurauskas prie-verčia žiūrovą ne tik grožėtis, bet ir susimąstyti. O tai jau ir yra neeilinė dailininko savybė, kuri mus pavergia ir kursto norą lauk-ti jo naujų darbų.

Algirdas Kurauskas

Algirdas Kurauskas

Mergaitė su amfora (lino raizynys)

NAUJA LIET. KAT. MOKSLO AKADEMIJOS PREMIJA

Nuo šių metų pabaigos Lietu-vių katalikų mokslo akademija pradės duoti kasmetinę premiją už religinį veikalą. Iš viso dabar L. K. mokslo akademija kasmet duos tris premijas: už mokslo, už religinį veikalą ir už žurnali-stiką. Jau buvo paskirtos pre-mijos: už žurnalistiką prof. J. Brazaitiui ir prof. J. Eretui, už mokslo darbą — prof. P. Rabi-kauskui, SJ. Visų šių premijų iniciatorius ir mecenatas yra kun. J. Prunskis.

LIETUVIS ARLINGTONO DAILĖS PARODOJE

Chicago žinomam priemiesty Arlingtone šiuo metu vykstan-

čioje dailės parodoje išstatyta vi-sos eilės pasaulinį garą turinčių dailininkų darbai. Malonu pa-stebėti, kad tarpe jų randame ir lietuvių Rolando Poškos didelės atliktus paveikslus.

"AMERIKOS PIRTYJE" AUTORIAUS SUKAKTIS

Draudžiamosios spaudos bend-radarbis, dramaturgas, komedijos Amerika pirtyje autorius Juozas Vilkutaitis mirė 1948 m. rugs. 11 d. Augsburgėje, taigi šiemet su-eina 25 metai nuo jo mirties. Mi-rė turėdamas 76 m. amžiaus. Bu-vo gimęs 1869 m. Gulbiniškių km., Liudvinavo vls., Marijampolės apskr. Savamokslis, bet buvo pasiekęs Balbieriškio vals. teisėjo posto. Jo parašyti Amerika pirtyje buvo išspausdinta 1895 m., o pirmą kartą suvaizdinta Palan-goje 1899 m.

100 METŲ NUO MIKO PETRAUSKO GIMIMO

Prieš šimtą metų (1873.IX.29) Palūšėje gimė muzikas, pedago-gas, visuomenės veikėjas Mikas Petrauskas. Iš tėvo vargonininko pramokęs vargonuoti, jau pats būdamas 15 m. ėmė eiti var-gonininko pareigas Labanore. Dar pasimokęs Rokiškio vargo-nininkų mokykloje, vargonavo Obeliuose, Gervėčiuose, kol 1901 m. įstojo į Petrapilio konservato-riją. 1906 metais baigė suaugusių gimnaziją ir konservatoriją. Zan-darų sekamas išvyko į Šveicariją, paskiau Prancūziją, Italiją, kur dar gilino muzikos studijas. Pa-kartotinai lankėsi JAV-se, čia or-ganizuodamas choras, vaidinto-jų grupes, muzikos mokyklas. Reikėsi kaip solistas, chorvedis, kompozitorius, kurdamas dainas, operetas, Birutės melodramą net perkurdamas į operą. Iš viso pa-liko išspausdinęs 1,000 psl. kom-pozicijų kūrinį ir dar per 2,000 liko rankraščių. Jo muzikinės veiklos įtaka dar ir dabar jaučia-ma JAV-se.

VAIKŲ MOKSLO KNYGŲ PARODA

Pirmoji JAV-se vaikų mokslo knygų paroda įvyks lapkričio 1-11 d. Mokslo ir pramonės muzie-juje, Chicagoje. Bus išstatytos mokslo knygos, specialiai rašy-tos vaikams. Bus taip pat teatro programa ir susitikimai su auto-riais, iliustratoriais bei leidėjais. Parodą ruošia Vaikų knygų tary-ba, JAV gamtamokslio mokytojų sąjunga ir pats muziejus, talki-nant JAV sąjungai mokslo pa-žangai ugdyti.

KARINIŲ KNYGŲ AUTO-RIAUS MIRTIES SUKAKTIS

Pulkininkas Jonas Petraitis, laisvės kovų dalyvis ir eilės kny-gų autorius, mirė 1943 m. rugs. 28 d., turėdamas 61 m. am-žiaus. Siemet 30 m. nuo jo mirties. Buvo kilęs nuo Radviliškio. Mokėsi Kauno Saulės mokytojų kursuose, Seinų vidurinėje mo-kykloje, karo mokykloje Tiflise. Didžiojo karo metu dalyvavo Kaukazo fronte. Karui baigiantis, buvo žvalgy komandos viršinin-kas. 1919 m. Lietuvoje kalintas bolševikų. Savanoriu stojęs ka-riuomenėn, dalyvavo kovose prieš bolševikus, bermontininkus, len-kus. Baigęs Aukšt. karininkų kur-sus, buvo paskirtas II divizijos vadu.

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI

30% iki 50% nuolaida
Galima pirkt dalimis ir išmokėtinai
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western - Tel. GR 6-4421

RADIO PROGRAMA

Seniausia Lietuvių Radio Progra-ma Naujojoje Anglijoje, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia sekma-dieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų — perduodama vėliausių pa-saulinių žinių santrauka ir komen-tarai, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka. Šią programą veda Stepo-nas J. Minkus. Biznio reikalais kreiptis į: Baltic Florists — gėlių bei dovanų krautuve, 502 E. Broad-way, So. Boston, Mass. Telefonas AN 8-6489. Ten pat gaunamas ir dienraštis Draugas.

Bolševikų okupacijoje areštuot-as, žiauriai tardomas. Vežamas į Rusiją, pateko į masinį kalinių žudymą ties Červene, bet išliko su nedaugeliu kitų gyvas. Bend-radarbiavo Kary, Karde, Mūsų Žinyne, Ryte, XX Amžiuje. Para-šė Laisvę ginant, Didysis karas, Kaip jie mus sušaudė (išversta į vokiečių ir anglų kalbą).

POLITINIŲ PRIEVAIZDŲ RANKA

Šių metų "Poezijos pavasary-je", Vilniuje leidžiamoje kasme-tinėje antologijoje, ryškiau nei praeityje jaučiasi politinių prie-vaizdų ranka. Net keliuose straipsniuose idealizuojamas Sta-

lingo laikmetis ir jo propagandinė rašliava, nė žodžiu neužsimenant apie terorą ir kultūrinę priespau-dą. (E.)

"LIETUVOS ATSIMINIMAI"

Radio Valanda jau 30 metų tarnau-ja New Jersey, New York ir Con-necticut lietuviams. Kas šeštadienį nuo 4 iki 5 val. p. p. iš WEVD Stoties New York'e (1330 kil. AM ir 93.5 meg. FM) Pirmaid. 8:00-9:00 (Vadovauja prof. J. Stukas)
Direkt. — Dr. Jokūbas J. Stukas,
1467 Force Dr.
Mountainside, N. J. 07092
Tel. 232-5545 (code 201)
Kviečiame taip pat klausytis Lietuviškų Kultūrinių Valsų ang-lų kalba, iš Seton Hall Universiteto radijo stoties (New Jersey WSOU) (89.5 meg. FM) Pirmaid. 8:00-9:00 (Vadovauja prof. J. Stukas)

McKEY & POAGUE
Real Estate INSURANCE Management
Visų rūšių draudimai žemiausiomis kainomis. Mes atstovaujame ge-riausias kompanijas. Pasitarkite. Informacijai kreiptis į
EDWARD PAUKSTIS
3145 W. 63rd St. — HEmlOCK 4-4300

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYs MODERNISKOS KOPLYCIOS
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktoriat
MAŽEIKAS & EVANS
6345 SO. WESTERN AVE.
TRYs MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAKINGAS VISTA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriat
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI!
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1008

Filmų įvairumai

Ar sugrįš Ibseno Nora?

STASĖ SEMENIENE

Garsusis norvegų rašytojas H. Ibsen parašė 1879 m. Ett dukkehjem (Lėlių namai). Nepri-klausomoje Lietuvoje 1923 m. toji pjesė buvo A. Janulaičio iš-versta ir Noros antrašte išleista. Joje žymusis dramaturgas puola ligšiolinė moterų nelygybė ir skelbia moters teisę būti laisvu indvidu, o ne vien tik vyro še-šėliu. Ši drama gal labiausiai iš-garsino Ibseno vardą pasaulyje. Ji taipgi sukėlė tikrą perversmą visuomenėje, pasidarė spaudos, viešų pokalbių ir susirinkimų te-ma. Ją puolė spauda, visuomenė ir netgi bažnyčia. Gynė tik tie, kurie kovojo už moters teises. Mažesniame ar didesniame žmo-nių būryje buvo diskutuojama, ar sugrįš namo dramoms didvyrė Nora. Vokiečių teatre buvo pri-dėtas net ketvirtasis veiksmas, kad tiktai drama baigtųsi lai-mingai. Nėr ir pats autorius bu-vo priverstas pabaigą pakeisti.

Dėl auksčiau sumintų prie-žastų "Lėlių namai" dar vis te-bėra karšta literatūrinė nuosa-lybė, beveik šimtmečiui praėjus po to, kai Henrik Ibsen sukrėtė ja iš pagrindų nusistovėjusias Viktorijos laikų vertybes. Jo No-ra, kaip daugelis lėlių, sukrautų ant lentynų, pabunda ir bando vaikščioti, kalbėti, kurti šeimos gyvenimą ir vėl nusigręžti nuo vedybų, kai moteriškoji nuovoka parduodama. Neseniai Chicago

senamiesty buvo tos dramos pas-tatymas. Ateinanti sezoną Good-man teatras taipgi statys "Lėlių namus." Seniau pastatyta filmo versija su Jane Fonda ir Joseph Losey dabar buvo parduota tele-vizijai, kad nekonkuruotų su fil-mu, dabar rodomu Chicagoje.

Spalvotas ir visokio amžiaus publikai klasifikuojamas filmas "A DOLL'S HOUSE" yra puik-čiai ekranan perkelta Ibseno dra-mos versija, kurioje herojės rolė-je yra Claire Bloom, puikiai atli-kusi tą patį vaidmenį prieš porą metų Broadway New York'o ir Londono scenoje. Ji yra tikra lė-lė, pažodžiui imant: žaishlas savo vyro, kuris per aštuonerius me-tus savo vedybinio gyvenimo, niekad, o niekad neturėjo rimto pasikalbėjimo su ja. Ji yra nelai-minga, bet net ir to ji nenuma-ta, kad yra nelaiminga, nes vis-kas daroma jai, kad tik paleng-vintų. Anot to banalaus posakio, jai viskas lyg ant padėklo paduo-dama.

Devyniolikto šimtmečio pa-baigoje (1870 m.) Norvegijoje, kaip ir visur kitur tada pasaulyje, tai ir buvo mažiau ar daugiau visa, ko buvo laukiama iš kultū-vuotos ir gražios, gerai pasituri-nčios vidutinės klasės žmonos. Bet Nora Helmer, žmona, įsivėlia atsitiktinai į šantažą (kad ap-saugotų savo vyrą). O kai jis ši-pat patiria, atsisveria šeimos pra-

garas. Ji gi suvokia tada, kad vy-ras neturi jokio pasitikėjimo ja, jokios vaizduotės, netgi jokios meilės. Šioji drama ir atskleidė stipriai bei įsakmiai, kad Nora, mielas žaishlas vyro rankose, pajuto, jog ji yra asmenybė, ver-tinga bei garbinga, ir ji turėjo palikti vyrą, kuris visiškai jos negerbė.

Ir filmo versijoje visa tai aiš-čiai parodyta. Kai kurios scenos stipriai tai užakcentuoja, ypač ilgas paskutinis aiškinimasis tarp moters (Noros) ir jos vyro Tor-valdo Helmer (Anthony Hop-kins). Claire Bloom yra viena puikiasių rimtų aktorių. Jos gi "svita" yra taipgi garbinga: Sir Ralph Richardson dr. Rank sa-vo tėvo linksmo gyvenimo auka — sifilitiko, šeimos draugo rolė-je), Anna Masey — moters arti-ma draugė ir ne kas kitas, kaip už vaidybą titulu apdovanota Dame Edith Evans — senos šei-mos auklės vaidmeny.

Šantažuotoja, kuris pavydi No-ros vyro užimamam banko direk-toriaus pozicijai, suvaizdino, ir net labai gerai tai atliko, Den-holm Elliot. Kaip beveik visi bri-ty aktoriai, jis, atrodo, turi gerą scenos vaidybinį patyrimą.

Gera režisūra pasižymi gyve-nime Claire Bloom vyras Patrick Garland. Hillard Elkins pastaty-mas yra ne tik pirmos rūšies, bet taip pat atskleidžias stebėtiną žmonių žiaurumą.

O visų labiausiai triumfuoja Claire Bloom — Nora šiame kla-siškame filme.

Nuo 1914 Metų
Midland Savings aptar-nauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėko-jame jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti jums naudingi ir ateityje.
Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00
5 1/4%
All accounts com-pounded daily — Passbook Savings paid quarterly.
7%
4 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)
Midland Savings
400 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60612
PHONE 364-4470

MOKSLAI, DARBAI IR ŽAIDIMAI

Prasideda mokslo metai, vel, net graudu vaikams, ir net linksmas tėvams. Laimingos motinos išsiunčia tuos nelaimingus vaikučius į mokyklas, kurie dabar nelauks kokių švenčių, o tik mokysis, kad net dulkės, lyg, beisbologai, dulkės.

Na, ir ką tu, su tais vaikais ginčytis neisi, kadangi jie gali ir tėvelius šiek tiek prigrębti. Taigi, anot tų didžiųjų, reikia panaikinti šaltojo karo skersvėjus. Taip sakant, tegu tėvai ir vaikai glaudžiai bendrauja, visai nesikišdami į vieni kitų teritorijas. Jeigu vaikai nelabai gerai lietuviškai įkerta, tai tam tikra prasme vyresniesiems naudinga, ir tai dėl kelių priežasčių. Pirmiausia tai vaikai dar ko gero ims korespondencijas skaityti ir sužinos, kad tėvė labai spyriavosi, kad jų neišrinkti į LB valdybą arba Balo skyrių. Vaikigalis ko gero pasakys, kaip ten visi mušėsi, nenorėdami padirbti šiek tiek lietuviškai, kratesi darbelio daugiau, negu jis lietuviškos šėdadinės mokyklos.

Va, toks, išmokęs lietuviškai, jaunuolis ima ir skaito: "Po susirinkimo visi klubo nariai gražiai bendravo, buvo gerai pasivaikšinėta ir, atėjus laikui, niekas nenorėjo skirstytis". Taigi, vaikas pasiskaitęs tokius pasigyrimus, kai jį tėvas varys iš aikštės namo, brakšt ir paklaša lietuvišką laikraštį po nosimi, atseit, kaip jūs ten tėvai nenorite skirstytis iš salės, o mane tai namo grūdi. Arba va, vaikas nenori eiti į susirinkimą, tai tėvas tuoj pamokslą sako, ir lietuviškai mokas vaikas tėvui ir parodo žinią, kad tame ar kitame susirinkime nebuvo išrinkta valdyba, nes visi kandidatai atsisakė.

Vaikai lieka vaikais, bet juos sunku nugalėti, nes pavyzdžiui mama tą daro, už ką pati vaikus bara. Sakysim, brangioji mamytė eina į madų parodas, kad galėtų tenai pati pamatyti ir pademonstruoti kokius nors gražius skudurėlius, bet kai vaikas ima madą sekti, tai, mandagiai kalbant, kyla šaltasis arba net šiltasis karas. Pavyzdžiui mamytė demonstruoja tokią suknyte, šukuoseną tokią ir kitokią, o kai dukrytė ką nors sugalvoja, tai mamytė nelabai bepatinka. Jei sūnelis per ilgą barzdą ir per ilgus peisus užsiaugino, tai tėvas su mama vieningą frontą išvysto ir teigia, kad sūnus dabar kaip kadaise žydas atrodo. Arba sūnaus plačias kelnes tėvas su motina niekais paverčia, o kai mamytė kokius nors išraitymais rūbelius nešioja, tai vaikas privalo tylėti.

Jei kokia dukrytė ar sūnelis išvyksta iš namų, kur nors ir nebegyvena su tėvais, tai jau sakoma, kad nelabai didelė dorybė, bet kai mamytė palieka vaikus ir pabėga, tai jau kitas reikalas. Tik kvartete gali darniai sudainuoti dvi mamytės ir dvi dukrytės, gi šiaip jau kas leidžiama mamytėi, tas nelabai leidžiama dukrytei, kas leidžiama tėveliui, tas nelabai pritinka sūneliui. Na, kad ir dūmelis. Kai tėvelis ir ma-

mytė užtraukia, tai nelabai jau gerai, ale ne tiek blogai, kai vaikai užtraukia. Kai vaikai užrūko, tada jau kyla vėjas, bet juk vargšas vaikas turi žengti garbingai pramintu tėvų taku.

Vėl mokslo metai, ir vargšas vaikas turės sėdėti prie knygos, o prie televizijos juk šiaip ar taip yra daug išpūdingiau. Taigi, kai tėvė ir mamytė prie to stebuklingo stiklo sėdi, tada nieko, o kai vaikai, tai jau blogiau, nes jų pareiga knygas skaityti, taip sakau, atskaityti ir už tėvus, kurie labai dažnai knygelei nebeturi laiko.

Svarbūs yra mokslai, darbai ir žaidimai, tik blogiausia, kad negalima atskirti, kuris kuriam labiau tinka. Pavyzdžiui, ar geriau, kai vaikai bėga nuo mamos, ar mama nuo vaiku, ar geriau, kai vaiko negali išvaryti namo iš žaidimų aikštės, ar mamos nuo bingo ir tėvo nuo pokerio, ar geriau, kai vaikas nenori eiti gulti nuo televizijos, ar geriau, kai tė-

— Tėti, jeigu jau šių dienų vaikai tokie kvaili, kodėl nesugebi padėti man paruošti pamokas.

vai nenori iš salės skirstytis, nes po susirinkimo buvo geros vaišės. Taigi, mokslo metams prasidėjus, visokioms liuanistinių mokyklų dūrelėms atsidarius ir susirinkimams prasidėjus susirinkinėti labai svarbu, kad baigtųsi generacijų karas. Ypač varden teisybės tėvai turi pasižiūrėti į save ir į vaikus, nes šiais laikais negali per daug iškilmingais darbais nei vaikai, nei tėvai vienas kito nugalėti šiuos žodžius baigsime svarbiais sakiniiais:

— Neik su berneliais, dukrele mano, —
Mėgo mamytė šitaip dainuoti, Dabar mamytė nebešmano. Kaip tą dukrelę nukonkuruoti.

J. P.

Pas daktarą
Pas vieną daug pacientų turintį daktarą vienas senyvas pacientas laukė trejetą valandų.
— Atsiprašau, — tarė daktaras, — teko ilgai laukti.
— Tikrai ilgokai, o aš norėjau savo ligą nutverti pačioj ankstyviausioj stadijoj.

Sportininkas apie sportininkus

"Atvirai kalbant, mus remia žmonės, niekad sportu nesidomėję, gi mūsų buvusieji sporteivai savo bambas šildo saulėje".

"Tur būt, nė vienos kitos kultūringos šeimos nariai nėra tokie buki ir surūdię, kaip sportininkai".

"Baigę sportuoti, užsiaugino pilvus ir dabar patenkinti pasakoja draugams apie savo trofėjus, pasiekus rekordus".

Jonas Soliūnas

Šokiai ir žaidimai

Serafinas Kašėlauskas knygoje išleistoje Tilžėje 1904 m., rašo: "Tikos kipszui apsinakvoti karzioje laike vakarinių (veczerisų), susirinkę ten svecziai rydami arieklę vieni czipino muzika, kiti snekejo ir dainavo samatingai, kiti tylomis snibždėjo, kiti glamžės, buciaivos, szokinėjo, o kiti nusigėrę snaudė arba blužnyjo. Nelabasis parvežėjęs ciela tą sžokėjų burį, ne radęs nei vieno gero, prasijuokė szetoniszku džiaugsmu, patsai savyje tarė: Czia nėra nei vieno teisingo, dievobaimingo, tikrai cnatlivo. czia apsigyvensiu, czia maloni vieta, czia visi tarnai ir vergai mano, czia kožnas tą mislyja ir daro, ką asz liepiu, czia kiekvienas pilda valę mano ir be paliovos szlovin mane, visi czia esanti prigul prie manes, nuvesiu anus stacziai į peklą ant pragarinių tancų".

SKOLA

— Klausyk, — susijaudinęs sako vienas savo bičiuliui. — Tu paskolini Jonui dvidešimt tūkstančių, o jis su tavo žmona pabėga į kitą miestą.

— Na tai kas.

— Kaip tai "na tai kas"? Juk tai juodžiausias nedėkingumas.

— Ką tu! Priešingai. Aš kaip tik todėl jam ir paskolinau pinigų.

ANTROJI KALBA
Pelė įsivedė į kambarį peliukus ir tuo metu pasirodė katė. Pelė pradėjo loti šunimi, ir katė išsigandusi pabėgo.

— Matot, vaikai, — tarė pelė, — kaip svarbu mokėti antrą kalbą.

KADA LAIKAS NAMO
— Tas vyras jau užtektinai išsikaušė ir turėtų eiti namo.
— Jis paprastai tik tada išeina namo, kai jau visiškai negali vaikščioti.

SKIRTUMAS
Mažasis nuo mamos tualetinio staliuko pastūrė pudrą dėžutę. Pastebėjusi sėdėtą pudrą atėmė.

— Atiduok, sušuko berniukas.

— Ne, — tvirtai pareiškė sėdėtė. — Tai moterims. Vyrai privalo praustis.

DARBE
— Tai virš akiplėšisko! Bosas mane penkis kartus pavadinu asilu.

— Būtu užtekę ir vieno.

DVI NELAIMĖS
— Tą pačią dieną, kai mirė Goethe, aš atėjau į pasaulį. — pasakė vienas rašytojas.

Kažkas taikliai jam pastebėjo: — Abu šie įvykiai nebuvo naudingi vokiečių literatūrai.

Spaudos apžiūrėjimas

BARZDŲ REIKALAI

"Dirvoje" Valerijonas Lašas išspausdino straipsnį Barzdos ir finansai, kurio kai kurias mintis dėl jų reikšmingumo pacituojame: "Viename subuvime dėl lietuviškų finansinių problemų buvo gana karštai ieškoma būdų, kaip ir iš kur gauti daugiau pajamų. Buvo kalbama apie slenksčių mokesčius ir vaikų saldinius, apie tautinį solidarumą ir tautiečių kišenes.

— Galėtų barzdas mokesčiais apdėti, — sako mano kėdės kaimynė iš dešinės. — Jeigu valdžia apdėdė mokesčiais cigaretes, pienu ir duoną, tai kodėl mes negalėtume apdėti mokesčiais barzdos?

Tikrai, mūsųose matosi gana

daug įvairaus plauko ir dydžio bajoriškai poniškų ūsų ir barzdų. Apdėti mokesčiais barzdas nebūtų jokia naujiena; pasaulio istorijos gudročiai tą praktikavo prieš keletą tūkstančių metų. Barzdos istorija, galima sakyti, yra labai sena ir, kaip dera barzdai, gana ilgą. Barzda nuo neatmenamų laikų buvo ir tebėra tikroju vyriškumo ženklu.

"Rusų caras Petras Didysis ėmė barzdų mokesčius nuo savo pavaldinių norėdamas šiek tiek civilizuoti rusiškos barzdos išvaizdą. Kalbant apie proletariatą;

Apie šeimos auklėjimą reikšmingai rašo Vilniaus feļjetonistė Vytautė Žilinskaitė. Jos kai kuriuos mintys tinka ir mūsiesiems, kaip tinka iš ten atsiūsti grybai ar kitos gėrybės, žmogui besistengiant būti linksnam, nors ir ne visai apie tai palankių komentarų susilaukiama iš Sveikatos skyrių vedėjų. Taigi šitaip Vytautė rašo apie auklėjimą:

— Sūnau, — romiu pusbalsiu taria Karklienė sūnui, — tu ir vėl patinęjai padaryti rytinę mankštą! Pažvelk, vaikute, į savo tėvą! Argi tu nori pavirsti į tokį pat išdrįpatilvį žašiną?

— O tu, dukrele, — viena ketvirtine balso prabyla tėvas į dukrą, — nevalgyk, nekimšk pusryčiams baltųjų pyragų! Išžiūrėk į tą tešlos kalną, kuris vadinasi tavo mama, ir paimk juodos duonos rieketę.

— Mamo berniuk, — dar tyliau ir ramiau byloja Karklienė, — aš ir vėl suradau tavo kišenėje cigaretę! Neja, neja ir tu krenkšiesi kiekviename žingsnyje kaip šitas senas kranklys, neja tavo skaitūs veideliai pavirs į geltoną dyne, neja švirkšis sėles kaip senas kuinas, ir tavo žmona gėdysis su tavimi išeiti į gatvę!

— Dukryte jaunoji, — godoja tėvas, — bene tau vilkėti mini sijonaitį, jei esi paveldėjusi savo mamelės kojas? Slėpk jas kuo giliausiai, kitaip liksi senmerge! Kai tavo mama bėgioja pasigul mane, ji žinojo, ką darė: jos sijonas siekė kulknis.

— Sūneli mielas, — įsėję motina, — nepradink vakara! Tavo tėvas iki išnaktų lakstydavo pasipardydamas kaip driganas, užtat dabar vien pelenai byra.

— Gegele raiboji, — nepiktai graso pirštu tėvas, — nereikia šitiek stailytis prieš veidrodį! Argi maža namie vienos papūgos?

— Ažuolėli manasis, — linguoja galva motina, — kaimynė man skundė, kad prikūlei jos vaiką. Žinau: tai prakeiktas tavo tėvo giminės kraujas. Bet imk save į naga, imk, sūnau, nes toje giminėje ne vienas turėjo baigti kartumėmis!

— Liepele mano, — nei bara, nei guodžia tėvas, — kad tavo galvelė mokslams sunki — ne ta-

Karl Marx ir Friedrich Engels, abu vešlių barzdų savininkai parašė himnus barzdos garbei. Vėliau proletariatas rašė odes Lenino barzdelei ir Stalino ūsamams".

Viena Anglijos moterų "vaduo-toja" neseniai pareikalavo dirbtinių barzdų moterims lygybei demonstruoti. Dirbtinius, t. y. dvigubus plaukus jos seniai nešioja, kas, palyginus su plike, yra labai nevyriška; dėl manes gali ir barzdas prisisiūti pačios sau. Matote, net ir moterų "išvadavime" barzda turi lemiamaus reikšmės".

"Barzda visada buvo ir bus labai kutenanti tema. Žinoma, jeigu mūsų tautinė valdžia imtų pešioti barzdas, tikriausia prisipėstų daugiau, negu iš solidarumo mokesčių, nes barzdos auga solidariau. Net ir plikiai vaikšto paraduodami vešlias barzdas.

— Aš siūlau praversti rezoliuciją ant barzdos!

— Iškelus ranką sušuko kairioji kaimynė, kuri su barzdotu nenori bučiuotis".

Nuomininkė

— Ne, aš už tokį kambarį nenoriu mokėti, jis yra per mažas ir be langu, — sako nuomininkė.

— Ne, čia dar ne kambarys, lipk greičiau iš lifto, — atsako nuomotojas.

— Blogiausia su įstatymais yra todėl, kad jų labai daug prirašytų ir maža nesulaužytų.

ŠEIMOS VIENYBĖ

Apie šeimos auklėjimą reikšmingai rašo Vilniaus feļjetonistė Vytautė Žilinskaitė. Jos kai kuriuos mintys tinka ir mūsiesiems, kaip tinka iš ten atsiūsti grybai ar kitos gėrybės, žmogui besistengiant būti linksnam, nors ir ne visai apie tai palankių komentarų susilaukiama iš Sveikatos skyrių vedėjų. Taigi šitaip Vytautė rašo apie auklėjimą:

— Sūnau, — romiu pusbalsiu taria Karklienė sūnui, — tu ir vėl patinęjai padaryti rytinę mankštą! Pažvelk, vaikute, į savo tėvą! Argi tu nori pavirsti į tokį pat išdrįpatilvį žašiną?

— O tu, dukrele, — viena ketvirtine balso prabyla tėvas į dukrą, — nevalgyk, nekimšk pusryčiams baltųjų pyragų! Išžiūrėk į tą tešlos kalną, kuris vadinasi tavo mama, ir paimk juodos duonos rieketę.

— Mamo berniuk, — dar tyliau ir ramiau byloja Karklienė, — aš ir vėl suradau tavo kišenėje cigaretę! Neja, neja ir tu krenkšiesi kiekviename žingsnyje kaip šitas senas kranklys, neja tavo skaitūs veideliai pavirs į geltoną dyne, neja švirkšis sėles kaip senas kuinas, ir tavo žmona gėdysis su tavimi išeiti į gatvę!

— Dukryte jaunoji, — godoja tėvas, — bene tau vilkėti mini sijonaitį, jei esi paveldėjusi savo mamelės kojas? Slėpk jas kuo giliausiai, kitaip liksi senmerge! Kai tavo mama bėgioja pasigul mane, ji žinojo, ką darė: jos sijonas siekė kulknis.

— Sūneli mielas, — įsėję motina, — nepradink vakara! Tavo tėvas iki išnaktų lakstydavo pasipardydamas kaip driganas, užtat dabar vien pelenai byra.

— Gegele raiboji, — nepiktai graso pirštu tėvas, — nereikia šitiek stailytis prieš veidrodį! Argi maža namie vienos papūgos?

— Ažuolėli manasis, — linguoja galva motina, — kaimynė man skundė, kad prikūlei jos vaiką. Žinau: tai prakeiktas tavo tėvo giminės kraujas. Bet imk save į naga, imk, sūnau, nes toje giminėje ne vienas turėjo baigti kartumėmis!

— Liepele mano, — nei bara, nei guodžia tėvas, — kad tavo galvelė mokslams sunki — ne ta-

GENERACINIS PLYŠYS

ROMUALDAS KISIELIUS

Tai ne darbas, ne ryšys, jei per vidurį plyšys. Vienas žingsnis per arti — ir į plyšį įkrinti.

Jaudinas dėl jo seni, juokiasi iš jų jauni. Jauni myli šiuos laikus, Seniai kaltina vaikus.

Sako: "Vaikščioja laukais, Apsisėdinę plaukais, Kaip to kaimo čigonka Su gitara po ranka".

Bet jiems atkerta jauni: "Vieną kartą gyvenį, Ir jei reikia žemę art, Geriau eit ir pasikart".

Demokratiją, brolyt, Reik naudot tuoj pat, ne ryt. Jau dabar kiti laikai, Galvas turi ir vaikai.

Taip ir plečiasi plyšys Ir sunku surast ryšys.

KO KLAUSIA

Rinkiminės agitacijos metu vienas kandidatas prašo vietos kleboną jį paremti.

— Ar jūs geriate? — paklausė klebonas.

— Įdomu ar čia tyrimas ar pakvietimas? — atsakė kandidatas.

NEKENKSMINGA KRONIKA

— Prancūzijoje vieno miestelio valdžia išleido potvarkį: "Miestelio teritorijoje draudžiama slėpti ir naudoti atominę bombą. Už šio potvarkio vykdymą atsakinga vietos gvardija".

— Afrikoje geriantieji ir negeriantieji kalėjimo kaliniai suruošė krepšinio rungtynes. Laimėjo išgeriantieji, bent taip skelbia "Chicago Daily News".

— Nuostabus kuily. "Gimtas Kraštas" kovo 1 d. rašo:

"Premijuoti ir kiti Lietuvos ūkiai: Veterinarijos akademijos mokomasis ūkis už veislinę kiaulę Lepę, atvedančią po 12 paršelių, Radviliškio rajono "Draugo" kolūkis už Lietuvos baltųjų veisles kuilį, kurio palikuonės atveda po 10 paršelių".

— Suknios akustika. Specialistai pastebėjo, kad jau kuris laikas koncertų salėse blogesnė akustika. Po ilgų stebėjimų prieita išvados, kad tam turi reikšmės suknelių mada. Pasirodo, ilgesnės suknelės geriau sugerdavo garsą, negu plikos kojos, kurios garsą atmuša.

— Rimti valstybininkai. Keturi italai iš dešimties, egzaminuojami kaip kandidatai į valstybines tarnybas, nežinojo, kas buvo Julius Cezaris. Tarp tų nežinojusiųjų vienas galvojo, kad tai orkestro vadovas, kitas — kad tam tikros rūšies sūris.

— Kodėl nebūti mandagiu su tuo, kurį už valandos ruošiasi pakarti?

W. Churchill

— Kai pora tuokiasi, dovanas gauna jaunoji. Kai vyras miršta, draudos pinigų gauna našlė.

— Jis nekvailas: pirma iš kaimyno šulinio atsigėrė, o tik pastiklą išgėrė per mažai.

Pilnutinė integracija Chicago Marquette Parke. Nuotr. A. Gulbinako